

Kouluvalmentajan rooli alakouluissa: Tarpeet, mahdollisuudet ja vaikutukset oppilaiden hyvinvointiin

Lotta Koski & Riikka Vähä-Herttua

Laurea-ammattikorkeakoulu

Kouluvalmentajan rooli alakouluissa: Tarpeet, mahdollisuudet ja vaikutukset oppilaiden hyvinvointiin

Lotta Koski & Riikka Vähä-Herttua
Sosionomi AMK
Opinnäytetyö
Elokuu, 2025

Lotta Koski, Riikka Vähä-Herttua

Kouluvalmentajan rooli alakouluissa: tarpeet, mahdollisuudet ja vaikutukset oppilaiden hyvinvointiin

Vuosi 2025 Sivumäärä 45

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia kouluvalmentajan roolin merkitystä alakoulun oppilaiden hyvinvoinnin ja oppimisen tukemisessa. Tavoitteena oli tuottaa tietoa, miten kouluvalmentajia voitaisiin hyödyntää Keravan kaupungin alakouluissa oppilaiden hyvinvoinnin ja oppimisen tukemisessa hyödyntäen yläkouluikäisten kanssa työskentelevien kouluvalmentajien kokemuksia työstänsä. Työ sai alkunsa tarvelähtöisesti ja sen kohderyhmänä olivat Keravan kaupungin alakoulut. Aihe nousi esiin opetuksen ja kasvatuksen toimialan tarpeista.

Opinnäytetyö oli laadullinen tutkimus, joka toteutettiin kyselytutkimuksena, jossa aineisto kerättiin avoimilla ja suljetuilla kysymyksillä. Kysely oli auki 18 päivää, ja siihen saatiin 14 vastausta. Vastaajina toimivat opettajat ja koulunkäynninohjaajat alakoulusta. Aineisto analysoitiin aineistolähtöisen sisällönanalyysin menetelmin, ja tuloksista nostettiin esiin toistuvia teemoja ja käsitteellisiä kokonaisuuksia, jotka rakentuivat vastaajien kokemuksista ja havainnoista koulun arjessa.

Tuloksissa kouluvalmentaja näyttäytyi oppilaille turvallisena ja helposti lähestyttävänä aikuisena, jonka rooli korosti erityisesti ryhmäytymisen tukemisessa, tunnetaitojen vahvistamisessa ja opettajien arjen tukemisessa. Työnkuvan koettiin olevan osin epäselvä ja vakiintumaton, mikä korosti kehittämistarvetta. Tuloksia voidaan hyödyntää kouluvalmentajatoiminnan suunnittelussa, tehtäväkuvan jäsentämisessä ja moniammatillisen yhteistyön vahvistamisessa koulu yhteistyössä. Tulokset tarjoavat myös pohjaa mahdolliselle hankerahoitukselle, jonka avulla kouluvalmentajatoimintaa voitaisiin pilotoida Keravan kaupungin alakouluissa ja arvioida sen vaikuttavuutta osana koulun arkea.

Lotta Koski, Riikka Vähä-Herttua

The role of the School Coach in primary school: needs, opportunities and impacts on student well-being

Year	2025	Pages	45
------	------	-------	----

The purpose of this thesis was to investigate the role of the school coach in supporting the well-being and learning of primary school pupils. The objective was to produce information on how school coaches could be utilized in the primary schools of the City of Kerava, drawing from the experiences of coaches working with lower secondary school students. The topic emerged from a practical need, and the target group consisted of primary schools in Kerava. The study was initiated in response to the needs identified within the city's education and teaching sector.

A qualitative method was applied in this thesis. The research was carried out using a questionnaire containing both open-ended and closed questions. The questionnaire was available for 18 days and received 14 responses. The respondents were primary school teachers and school assistants. The data were analyzed using data-driven content analysis, through which recurring themes and conceptual categories were identified based on the respondents' experiences and observations in everyday school life.

The results indicate that the school coach was perceived as a safe and approachable adult, whose role was particularly emphasized in supporting group cohesion, strengthening emotional skills, and assisting teachers in their daily work. The role was seen as somewhat undefined and not yet well established, which highlighted the need for further development. It can be concluded that the results can be used to support the planning of school coach activities, clarify the role description, and strengthen multi-professional cooperation in schools. Additionally, the findings provide a foundation for potential project funding to pilot school coach activities in Kerava's primary schools and to evaluate their effectiveness as part of everyday school life.

Keywords: school coach, school social work, school well-being, preventive work

Sisällys

1	Johdanto	8
2	Toimeksiantaja	9
3	Perusopetuksen lainsäädäntö.....	10
3.1	Perusopetuksen tarkoitus ja tavoitteet	10
3.2	Tuen järjestäminen peruskoulussa	11
3.3	Monialainen yhteistyö	13
4	Oppilas- ja opiskeluhoito	13
4.1	Koulun sosiaalityö	14
4.2	Kouluvalmentajan toimenkuva.....	15
5	Hyvinvointia luomassa	16
5.1	Ryhmytyminen ja yhteisöllisyys	16
5.2	Tunnetaitokasvatus peruskoulussa	17
6	Aikaisemmat tutkimukset aiheesta	18
7	Opinnäytetyön toteutus	19
7.1	Tutkimusmenetelmät.....	19
7.2	Tutkimusaineiston analyysi	21
8	Tutkimuksen tulokset	24
8.1	Oppilaiden tuen tarpeet	24
8.2	Kouluvalmentajan työnkuva	25
8.3	Yhteistyön rakentaminen	27
9	Johtopäätökset	27
10	Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	28
11	Arviointi	29
12	Pohdinta	30
	Taulukot.....	35
	Liitteet	36

1 Johdanto

Lasten ja nuorten hyvinvointi huolettaa laajasti yhteiskunnassamme. Korona pandemian aiheuttamaa hoitovelkaa puretaan ja lasten ja nuorten hyvinvointiin halutaan panostaa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kouluterveyskyselyistä selviää terveytensä keskinkertaiseksi tai huonoksi kokeneiden lasten ja nuorten osuuksien kasvu vuodesta 2015 vuoteen 2023. Yhä useimmin lapset kokevat terveytensä välttäväksi, ja prosentti osuudet nousevat nuoruuden kynnyksellä. (Helenius & Kivimäki 2023.)

Perusopetus on opetuksen ja kasvatuksen kokonaisuus, joka perustuu yhteiselle arvoperustalle ja käsitykselle oppimisesta. Opetussuunnitelmaan kirjataan opetustyön, kasvatustyön, oppimisen arvioinnin ja tuen ja oppilashuollon järjestäminen, toteuttaminen, arvioiminen sekä kehittäminen. Koulutuksen järjestäjän tulee huomioida paikallista suunnitelmaa rakentaessa alueelliset erityispiirteet ja oppilaiden tarpeet. (Perusopetuksen perusteet 2014 luku 1.)

Kouluvalmentaja toimii koulu yhteisössä matalan kynnyksen aikuisena, jonka keskeinen tehtävä on tukea oppilaiden hyvinvointia ja koulunkäyntiä. Kouluvalmentaja on helposti lähestyttävä ja läsnä oleva aikuinen, joka luo turvallisen tilan oppilaille keskusteluun ja arjen haasteiden jakamiseen. (Vilén 2022.) Tämä saavutetaan koulupäivän aikana aktiivisella osallistumisella oppilaiden arkeen, kuten käytävillä ja välitunneilla tapahtuvilla kohtaamisilla sekä oppituntien ulkopuolisilla tukikeskusteluilla (Kiilakoski 2014; Vilén 2022).

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia kouluvalmentajan roolin merkitystä alakoulun oppilaiden hyvinvoinnin ja oppimisen tukemisessa. Tavoitteena on tuottaa tietoa, miten kouluvalmentajia voitaisiin hyödyntää Keravan kaupungin alakouluissa oppilaiden hyvinvoinnin ja oppimisen tukemisessa hyödyntäen yläkouluikäisten kanssa työskentelevien kouluvalmentajien kokemuksia työstänsä.

Keravan kaupungin strategia suunnitelman tavoitteena on tuottaa onnellista arkea, laadukkaita palveluita ja hyvinvoivia keravalaisia. Keravalla tehostetaan toimintaa ennaltaehkäiseviin ja vaikuttaviin palveluihin, jotka ovat asukaslähtöisiä lähipalveluita. Keravan kaupungin arvot ovat inhimillisyys, osallisuus ja rohkeus. (Keravan kaupunkistrategia 2021-2025.) Keravan kaupungissa perusopetusta järjestetään kymmenessä eri yksikössä, joista yksi järjestää ruotsinkielistä opetusta alakouluikäisille ja kolme yksikköä on yhtenäiskouluja (Keravan kaupunki 2025a).

2 Toimeksiantaja

Kerava on reilun 35 000 asukkaan paikkakunta, joka sijaitsee Etelä-Suomessa, noin 20 minuutin junamatkan päässä Helsingistä. Keravan kaupungin strategiasuunnitelman tavoitteena on tuottaa onnellista arkea, laadukkaita palveluita ja hyvinvoivia keravalaisia. Keravalla tehostetaan toimintaa ennaltaehkäiseviin ja vaikuttaviin palveluihin, jotka ovat asukaslähtöisiä lähipalveluita. Keravan kaupungin arvot ovat inhimillisyys, osallisuus ja rohkeus. (Keravan kaupunkistrategia 2021-2025.)

Keravalla toimii tällä hetkellä yhdeksän suomenkielistä perusopetusta antavaa koulua, joista kolme on yhtenäiskouluja. Kahdessa näistä yhdeksästä koulusta on valmistavaluokka, missä järjestetään valmistavaa opetusta maahanmuuttaja taustaisille lapsille. Perusopetukseen valmistavaa opetusta tarjotaan oppilaille, joiden suomen kielen taito ei vielä riitä tavallisessa perusopetuksessa opiskeluun. Tämän opetuksen tavoitteena on oppia suomen kieltä ja sopeutua Keravan yhteisöön. Valmistavaopetus kestää noin vuoden, ja sen aikana keskitytään pääasiassa suomen kielen opiskeluun. Tämän lisäksi Keravalla on yksi ruotsinkielinen koulu, jossa on luokka-asteet 1-6. (Keravan kaupunki 2025a.)

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Killan koulu, joka on Keravan kaupungin alakoulu. Killan koulussa korostetaan oppimisen iloa, jokaisen lapsen ja aikuisen hyvinvointia sekä yhteisöllistä tekemistä. Koulun toimintakulttuurissa jokainen oppilas nähdään yksilönä ja tärkeänä osana kouluyhteisöä. (Keravan kaupunki 2025b.)

Killan koulussa opiskelee noin 240 oppilasta vuosiluokilla 1-6. Koulussa on kymmenen yleisopetuksen luokkaa, kolme erityisen tuen monimuotoluokkaa sekä valmistavanopetuksen luokka maahanmuuttajataustaisille oppilaille vuosiluokilla 3-6. Lisäksi koulussa järjestetään koululaisten iltapäivätoimintaa (KIP) ja toimii kaksi Sompion päiväkodin esiopetusryhmää. (Keravan kaupunki 2025b.)

Killan koulun visio on "Yksilöinä yhdessä - kohti hyvää elämää", ja sen toiminta-ajatuksena on tarjota laadukasta ja monipuolista opetusta oppilaiden yksilöllisyys huomioiden. Koulu tukee oppilaidensa terveen itsetunnon kehittymistä sekä luo turvallisen ja kannustavan opetus- ja kasvuympäristön. Killan koulun ympäristö tukee oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia. Koulu sijaitsee lähellä luontoa, ja kaupungin urheilukeskus sekä valaistut ulkoilureitit ovat vain lyhyen matkan päässä. Oppilaat pääsevät hyödyntämään monipuolisia liikuntamahdollisuuksia ympäri vuoden. (Keravan kaupunki 2025b.)

Killan koulun toiminta on kansainvälistä ja monikulttuurista, mikä näkyy erityisesti valmistavanopetuksen kautta. Henkilökunnalla on laajaa osaamista niin yleis- kuin erityisopetuksen ja kielten opetuksen saralla. Oppimisen tukena ovat myös kuraattori sekä

kaksi laaja-alaista erityisopettajaa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisia, ajanmukaisia digitaalisia oppimismateriaaleja. (Keravan kaupunki 2025b.)

3 Perusopetuksen lainsäädäntö

Perusopetusta ohjataan perustuslailla, perusopetuslailla ja -asetuksilla, valtioneuvoston asetuksella, valtakunnallisella opetussuunnitelman perusteilla ja paikallisilla opetussuunnitelmilla. Huomioitavana ovat myös oppivelvollisuuslaki, tasa-arvolaki, yhdenvertaisuuslaki sekä lapsen oikeuksien sopimus sekä muun lainsäädännön velvoitteet. Opetuksen tulee edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä, olla ikäedellytysten mukaista ja sitä järjestettäessä tulee aina huomioida lapsen etu. (Perusopetuksen perusteet 2014.)

Perustuslain (731/1999) 16§ turvaa yksilön sivistykselliset oikeudet ja määrää perusopetuksen maksuttomaksi. Oppivelvollisuuslain 1214/2020 tavoitteena on vähentää oppimiseroja ja nostaa koulutus- ja osaamistasoa. Lain tavoitteena on turvata jokaiselle elämiseen tarpeellinen osaaminen ja sivistys. Lain toisessa pykälässä on säädetty oppivelvollisuus alkavaksi sinä vuonna, kun lapsi täyttää seitsemän ja päättyy lapsen täytettäessä 18 vuotta tai kun hän on suorittanut oppivelvollisuuden oppimäärän. (Oppivelvollisuuslaki 1214/2020, 1-2§.) Lapsen oikeuksien sopimuksen (60/1991) 28 artiklan mukaisesti jokaisella lapsella on oikeus saada opetusta ja 29 artikla määrittää, että koulutuksella tulee pyrkiä kehittämään lapsen yksilöllisiä taitoja, ihmisoikeuksien kunnioittamista ja suvaitsevaisuutta. Tasa-arvolaki (609/1986) ja yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) velvoittavat koulutuksen järjestäjien huomioimaan yksilölliset tarpeet ja edistää näiden eettisten näkökulmien toteutumisen.

Perusopetus on opetuksen ja kasvatuksen kokonaisuus, joka perustuu yhteiselle arvoperustalle ja käsitykselle oppimisesta. Opetussuunnitelmaan kirjataan opetustyön, kasvatustyön, oppimisen arvioinnin ja tuen ja oppilashuollon järjestäminen, toteuttaminen, arvioiminen sekä kehittäminen. Koulutuksen järjestäjän tulee huomioida paikallista suunnitelmaa rakentaessa alueelliset erityispiirteet ja oppilaiden tarpeet. (Perusopetuksen perusteet 2014, luku 1.)

3.1 Perusopetuksen tarkoitus ja tavoitteet

Perusopetuslain (628/1998) mukaisesti peruskoulussa saatavan opetuksen tavoitteena on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä ihmisyyteen ja eettisesti vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen lisäämällä samalla tasa-arvoisuutta sekä yhdenvertaisuutta. Opetus tulee järjestää oppilaan kasvua ja kehitystä tukevasti yhteistyössä kodin kanssa huomioiden aina lapsen etu. (Perusopetuslaki 628/1998 2-4§.) Keravan kaupungin opetussuunnitelman mukaan perusopetus antaa oppilaalle mahdollisuuden kehittää omaa osaamistaan monipuolisesti,

rakentaa myönteistä minäkuvaa sekä kasvattaa oppilaat noudattamaan sekä puolustamaan ihmisoikeuksia (Keravan kaupunki 2024). Peruskoulun tehtävänä on opettaa ja luoda oppimismahdollisuuksia oppilailleen (Lindfors, Luukka, Kokki, Saarivirta 2024, 8).

Perusopetuksella on kasvatus- ja opetustehtävänsä lisäksi yhteiskunnallisia tehtäviä. Perusopetusta järjestettäessä huomioidaan inklusiiviset periaatteet; tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, moninaisuuden arvostaminen sekä osallisuus ja yhteisöllisyys. Perusopetus tulee olla jokaisen oppilaan saavutettavissa. Perusopetusta ohjaavia tavoitteita ovat; tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisiksi sekä vastuullisiksi yhteiskunnan jäseniksi, antaa yleissivistävä tietotaito mahdollistamaan oppilaan maailmankuvan laajentuminen sekä edistää elinikäisen oppimisen mentaliteettia sekä tasa-arvoa. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, luku 3.1.)

Peruskoulut ovat velvollisia laatimaan suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta osaksi oppilashuoltosuunnitelmaa (Opiskeluhoitolaki 1287/2023, 13§). Suunnitelmissa olisi hyvä olla laaja-alaisesti toimintamalleja näiden aihealueiden ennaltaehkäisyyn, mutta myös ohjeet kuinka toteutuneissa kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatilanteissa toimitaan (Myllö & Lindfors 2024b, 132-133).

Peruskoulun yhteisöllisyys muodostuu henkilökunnan, oppilaiden ja heidän huoltajiensa yhteistyössä. Edistykselliset koulu yhteisöt ovat laajentaneet verkostojaan myös paikallisiin yhdistyksiin ja järjestöihin. Yhteisöllisyyden rakentamisen peruselementeiksi ovat muodostuneet erilaiset teemapäivät, kerhot, juhlat ja tapahtumat sekä oppilaskunta- ja tukioppilastoiminta. Peruskoulun yhteisöllisyyttä haastavat yhteiskuntatasoinen yksilöllisyyden ihanne ja sosiaalisen median suurkulutus. Koulun henkilökunnan tehtävänä opetuksen lomassa on vahvistaa oppilaiden itsetuntoa ja rakentaa positiivista asennetta oppimista kohtaan. (Myllö & Lindfors 2024a, 88-89.)

3.2 Tuen järjestäminen peruskoulussa

Oppimisen tuen järjestämisen vaatimus on kirjattuna perusopetuslakiin (628/1998 16-17§). Ennen vuoden 2025 syksyn uudistusta, tukijärjestelmä on kolmiportainen, ja se jaetaan yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Yleinen tuki on ensisijainen tukimuoto, jolla pyritään vastaamaan oppilaan tuen tarpeeseen tekemällä yksittäisiä pedagogisia ratkaisuja. Yleinen tuki ei tarvitse hallinnollista päätöstä, vaan sitä järjestetään heti tuen ilmetessä esimerkiksi lyhytkestoisena tukiopetuksena. Oppilaan tarvittaessa useita eri tukimuotoja säännöllisesti ja pitkäkestoisesti, tehdään pedagogisenarvioin pohjalta tehostetun tuen päätös. Tehostetun tuen muodot päätetään oppilaan tarpeeseen vastaaviksi yksilöllisesti ja ne kirjataan oppilaan oppimissuunnitelmaan. Mikäli yleisen tai tehostetun tuen muodot eivät ole riittäviä tukemaan oppilaan kehitystä ja oppimista, tehdään pedagogiseen selvitykseen perustuva päätös erityisestä tuesta. Erityinen tuki järjestetään oppilaan oppimista tukeväksi

kokonaisuudeksi yhteistyössä koulun, kodin ja tarvittaessa muuta tukea antavan tahon välille. Erityiseen tukeen sisältyy erityisopetusta ja yksilöllistä ohjausta, jotka ovat kirjattuna oppilaan henkilökohtaiseen opetussuunnitelmaan (HOJKS). (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2024.) Oppimisen tuki tulee järjestää moniammatillisessa yhteistyössä opetushenkilökunnan, oppilashuollon, oppilaan ja huoltajien kanssa (Perusopetuslaki 628/1998, 16a§, 20d§), ja sitä suunniteltaessa sekä toteutettaessa tulee huomioida oppilaan fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen oppimisympäristö (Vitka 2024).

Opetus- ja kulttuuriministeriö aloitti tuen järjestämisen lakiuudistushankkeen yhteistyössä hallituksen kanssa vuonna 2023 ja uudistus tulee voimaan 1.8.2025 esi- ja perusopetuksessa sekä lukio-opetuksessa ja 1.8.2026 ammatillisessa koulutuksessa (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2023). Syksyllä 2025 voimaan astuvan lakiuudistuksen tavoitteena on yhtenäistää tuen muotoja valtakunnallisesti ja varmistaa tuen saamisen yhdenvertaisuus. Uudistuksen tarkoituksena on selkiyttää ja täsmentää tuen muotoja ja vähentää opetushenkilöstön hallinnollista työtä. Laki esitystä tehtäessä, haastateltujen tutkijoiden mukaan vanha kolmiportainen tuen järjestelmä nähtiin joustamattomana ja epäselvänä. Tutkijoiden mukaan huomio tulisi kääntää yksilöllisiin tuen tarpeisiin, mutta myös koulun käytänteisiin sekä toimintakulttuuriin. Opetushallitus painotti uudistuslausekkeessaan tuen järjestämistä siinä ympäristössä, jossa tarve havaitaan ja tarvetta esiintyy. Tuen järjestämisen mahdollisuudet tulisi olla monipuolisia, yhdenvertaisia ja yhdenmukaisia kouluasteelta toiselle siirryttäessä. Hallituksen lakiesityksen kyselyyn vastanneiden oppilaiden mukaan oppimista tukevat ensisijaisesti koulun ja kodin aikuiset, kaverisuhteet sekä työrauha. (HE 114/2024.)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2025) tuki jakautuu ryhmäkohtaisiin ja oppilaskohtaisiin tuen muotoihin. Ryhmäkohtaisia tuen muotoja ovat muun muassa yleinen tukiopetus sekä erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä. Mikäli tarve lisätuelle tulee ilmi, siirrytään oppilaskohtaisiin tuen menetelmiin, joita ovat muun muassa erityisopettajan pienryhmäopetus tai erityisluokanopettajan antama opetus erityisluokassa. Tukitoimien tulee olla suunnitelmallisia ja niitä tulee arvioida ja kehittää säännöllisesti. Oppilaskohtaisesta tuen antamisesta koulutuksen järjestäjän tulee tehdä hallintopäätös, johon kirjataan oppilaan tarpeen mukaiset tukitoimet. Kaiken tuen pohjalla tulee olla ryhmän tai oppilaan vahvuudet ja oppimistarpeet. Tuki tulee järjestää pääsääntöisesti oppilaan omassa oppimisryhmässä inklusiivisiä periaatteita noudattaen. Perusopetuksen opetusjärjestelyt, oppimisympäristöt ja henkilöstön sitoutuneisuus ovat edellytys oppimisen tuen toteutumisessa.

Oppilaantuntemus on tärkeä tekijä oppimisen tukea suunniteltaessa ja toteuttaessa. Ilman oppilaantuntemusta opettaja ei saa laaja-alaista käsitystä oppilaan tiedoista, taidoista tai

tuen tarpeesta. Oppilaantuntemus kasvaa vuorovaikutuksessa oppilaan, hänen huoltajiensa sekä muun opetushenkilöstön välillä. (Vitka 2024.)

3.3 Monialainen yhteistyö

Monialainen yhteistyö kouluyhteisössä tarkoittaa eri toimialojen ja ammattiryhmien välistä yhteistyötä oppilaiden hyvinvoinnin ja oppimisen tukemiseksi. Perinteisesti tätä yhteistyötä on kutsuttu moniammatilliseksi yhteistyöksi, mutta nykyään monialainen yhteistyö -käsite korostaa laajempaa yhteistyötä eri sektoreiden välillä. (Aaltonen ym. 2011, 26-27.)

Moniammatillisuus -termiä käytetään suomessa käsittämään organisaation sisäistä toimintaa, asiantuntijoiden välistä yhteistyötä, eri organisaatioiden välistä yhteistoimintaa sekä verkostotyötä (Kekoni, Mönkkönen, Hujala, Laulainen, Hirvonen 2019). Koulun oppilashuoltotyössä monialainen yhteistyö näkyy erityisesti siinä, että oppilaan tukemiseen osallistuvat opettajat, kouluterveydenhuolto, koulupsykologit, kuraattorit ja muut oppilashuollon asiantuntijat. Tavoitteena on luoda turvallinen oppimisympäristö, ehkäistä syrjäytymistä ja edistää oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia. (Joronen & Koski 2010, 96.)

Kaikkea eri ammattikuntien välistä toimintaa ei voida kuitenkaan kutsua moniammatilliseksi työksi. Moniammatillinen yhteistyö vaatii yhdistävän tavoitteen, halun yhteisen ymmärryksen rakentamiseen, vuorovaikutusta ja luottamusta. Moniammatillisuudella tavoitellaan yhteistä ymmärrystä yhteisestä asiasta, yhteistoimintaa ja jaettua asiantuntijuutta. Sitä toteutetaan vuorovaikutustilanteissa, joissa tuodaan jokaisen asiantuntijan ja ammattilaisen näkökulmat esiin oppien niistä ja yhdistäen niitä. (Kekoni ym. 2019.)

Monialaisen yhteistyön haasteina ovat muun muassa resurssipula, työntekijöiden vaihtuvuus ja pitkät odotusajat palveluihin, kuten kouluterveydenhuoltoon ja oppilashuoltoon. Esimerkiksi koulukuraattorien ja koulupsykologien puute voi johtaa tilanteeseen, jossa oppilaiden ongelmat pitkittyvät ja vaikeutuvat. Yhteistyön kehittäminen vaatii selkeitä toimintamalleja ja jatkuvaa vuoropuhelua eri toimijoiden välillä. (Joronen & Koski 2010, 99-102.)

4 Oppilas- ja opiskeluhoito

Opiskeluhoitoon tavoitteena on tukea oppilaan ja opiskelijan oppimista, tukea hyvän fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin kehittymistä. Opiskeluhoitoon tarkoituksena on ennaltaehkäisevänä työnä edistää koulun yhteisöllisyyttä ja lisätä niitä toimia, jotka tukevat oppilaan kouluhyvinvointia. Opiskeluhoitoa järjestetään yhteisöllisenä sekä yksilöllisenä toimintana. Opiskelijahuolto järjestetään moniammatillisena työverkostona yhteistyössä

koulun henkilöstön, sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön sekä kodin kanssa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 2-5§.)

Opiskeluhuollon kuraattori tukee lasten, nuorten ja aikuisten oppimista, koulunkäyntiä, hyvinvointia sekä sosiaalisia taitoja. Lisäksi kuraattori edistää koko kouluyhteisön hyvinvointia yhteistyössä perheiden, koulun henkilökunnan ja muiden verkostojen kanssa. Kuraattori-palvelut ovat lakisääteisiä, maksuttomia, vapaaehtoisia ja luottamuksellisia, ja niiden tulee olla helposti saatavilla esiopetuksesta toiselle asteelle asti. Nämä palvelut ovat osa sosiaalihuoltoa, ja hyvinvointialue vastaa niiden järjestämisestä riippumatta oppilaiden kotipaikasta. (THL 2023.)

Kouluterveydenhoitaja on osa oppilas- ja opiskeluhoollon kokonaisuutta.

Kouluterveydenhoitajan tehtäviin sisältyy oppilaan terveydentilan vuosittainen seuranta, lapsen kasvun, kehityksen, terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen, huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen. Yhteistyössä muun oppilashuollon toimijoiden kanssa kouluterveydenhoitajan edistää turvallisen ja terveellisen kouluympäristön rakentumista. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2025.)

Koulupsykologien työn tavoitteena on edistää oppimista, tukea oppilaiden mielenterveyttä ja ennaltaehkäistä haasteiden ja ongelmien kasaantumista. Psykologin tehtävä on tukea oppilaan oppimista. (Psykologiliitto 2025.) Koulupsykologi työskentelee muun koulun henkilöstön kanssa edistääkseen turvallista opiskeluympäristöä (VantaaKerava Hyvinvointialue 2025).

Suomessa koulukuraattorien vastuualueet ovat vaihdelleet alle seitsemästasadasta oppilaasta pariin tuhanteen oppilaaseen, ja toimipisteiden määrä on ollut yhdestä pariin kymmeneen (THL 2019). Hyvinvointialueilla yksi kuraattori voi vastata useammasta kuin yhdestä koulusta, mutta perusopetuksessa ja toisella asteella kuraattorilla tulisi oppilas- ja opiskeluhoollain mukaan olla enintään 670 oppilasta (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 9a§).

4.1 Koulun sosiaalityö

Koulun sosiaalityön tehtäviin kuuluu muun muassa opiskelijoiden oppimisen ja sosiaalisten suhteiden tukeminen, kodin kanssa tehtävän yhteistyön edistäminen, palveluohjaus ja ennaltaehkäisevä työ (Tommo 2023, mukailen INSSW, 2022). Sosiaalityön osaamisen ytimessä ovat asiakaslähtöisyys ja asiakastyö; asiakkaan kohtaaminen, vuorovaikutus ja yhteistyö sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä luova työ (Helminen 2021,60-63).

Sosiaalipalveluita järjestetään turvaamaan lapsen ja nuoren hyvinvointia ja tasapainoista kehitystä (Raatikainen ym. 2020). Sosiaalihuoltolain (1301/2014 9§) mukaan hyvinvointialueen on yhteistyössä kuntien kanssa edistettävä lapsien hyvinvointia ja poistettava lapsen

tasapainoista ja turvallista kasvua riskeeraavat tekijät. Koulun sosiaalihuollosta vastaavan kuraattorin on yhteistyössä koulun muun henkilökunnan kanssa kerättävä ja välitettävä tietoa näistä kasvuolosuhteista tukevista mutta myös vaarantavista tekijöistä hyvinvointialueelle, sen asukkaille ja yhteisöille. Kun kehitetään lapsille suunnattuja sosiaalipalveluita, tulee huolehtia palveluiden hyödyistä myös lapsen huoltajia ja muita lapsen kasvusta ja kehityksestä vastaavia henkilöitä kohtaan. Palveluita kehitettäessä on varmistuttava niiden kohdentuvan lasten toiveita ja tarpeita vastaaviksi lasten etu huomioiden. (Sosiaalihuoltolaki 1301/1014 10§.)

Sosiaalipedagogiikka on yhdistelmä yhteiskuntatieteitä ja kasvatustieteitä, jossa kasvatusta ja opetusta tarkastellaan yhteiskunnallisesta ja yhteisöllisyyden konseptista.

Sosiaalipedagogisessa työssä yhdistyvät kasvatuksen kysymykset ja sosiaalinen kasvu, jonka näkökulmasta on pyritty löytämään vastauksia myös koulutuksenalalla etenevässä määrin kasvavaan oppilaiden pahoinvointiin, kiusaamiseen ja syrjäytymisen uhkaan.

Sosiaalipedagogiikan perusta on yksilön kasvusta yhteisössä, joka voidaan tulkita lähiyhteisönä tai laajana yhteiskuntana. (Nivala & Rynänen 2024.)

4.2 Kouluvalmentajan toimenkuva

Kouluvalmentaja toimii koulu yhteisössä matalan kynnyksen aikuisena, jonka keskeinen tehtävä on tukea oppilaiden hyvinvointia ja koulunkäyntiä. Kouluvalmentaja on helposti lähestyttävä ja läsnä oleva aikuinen, joka luo turvallisen tilan oppilaille keskusteluun ja arjen haasteiden jakamiseen. (Vilén 2022.) Tämä saavutetaan koulupäivän aikana aktiivisella osallistumisella oppilaiden arkeen, kuten käytävillä ja välitunneilla tapahtuvilla kohtaamisilla sekä oppituntien ulkopuolisilla tukikeskusteluilla (Kiilakoski 2014; Vilén 2022).

Kouluvalmentaja tukee erityisesti oppilaita, joilla on haasteita koulunkäynnissä, sosiaalisissa suhteissa tai elämäntilanteissa, jotka voivat vaikuttaa oppimiseen. Tuen muotoja voivat olla esimerkiksi keskusteluapu, päivittäisen kouluun saapumisen varmistaminen tai oppilaiden saattaminen kouluun tarvittaessa. Kouluvalmentaja on mukana ennaltaehkäisevässä työssä, jossa hän tunnistaa varhaisia tuen tarpeita ja ohjaa oppilaita oikeiden tukipalveluiden piiriin. (Helsingin kaupunki 2021.)

Kouluvalmentajan työtehtävät vaihtelevat koulukohtaisesti riippuen koulun rakenteista, oppilasmäärästä ja erityistarpeista (Helsingin kaupunki 2021). Hän tekee tiivistä yhteistyötä opettajien, koulukuraattoreiden ja muun oppilashuollon henkilöstön kanssa tukien oppilaiden arkea monialaisesti (Vilén 2022). Kouluvalmentaja voi järjestää myös ryhmätoimintaa, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelua, jonka tavoitteena on vahvistaa oppilaiden sosiaalisia taitoja ja yhteisöllisyyttä (Helsingin kaupunki 2021).

Kouluvalmentajan tehtävä perustuu perusopetuslain (628/1998, 37 §) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) periaatteisiin, joissa korostetaan opiskeluhuollon ennaltaehkäisevää roolia sekä oppilaiden hyvinvoinnin, osallisuuden ja kouluuyhteisön viihtyvyyden edistämistä (Helsingin kaupunki 2021). Kouluvalmentaja toimii kouluuyhteisön jäsenenä ilman opetusvelvollisuutta, ja hänen työnsä keskittyy oppilaiden kokonaisvaltaiseen tukemiseen sekä koulunkäyntiin kiinnittymisen edistämiseen yksilö-, ryhmä- ja yhteisötasolla (Vilén 2022).

5 Hyvinvointia luomassa

Oppilaiden hyvinvointi on keskeinen osa kouluuyhteisön toimintaa ja vaikuttaa suoraan oppimiseen sekä kouluun kiinnittymiseen. Myönteinen tunnistaminen on yksi varhaisen tuen menetelmistä, jonka avulla voidaan edistää oppilaiden osallisuutta ja ennaltaehkäistä syrjäytymistä. Syrjityksi tuleminen vertaisryhmässä voi heikentää oppimista ja vähentää yhteenkuuluvuuden tunnetta koulussa. (Reivinen & Vähäkylä 2013, 15.)

Turvalliset ja luotettavat aikuissuhteet ovat merkittävä tekijä lasten ja nuorten hyvinvoinnille. Aikuisen tuki auttaa lasta säätämään stressiä ja vahvistaa hänen kehitystään sekä älyllisesti että sosiaalisesti. Kouluissa tulisi kiinnittää huomiota siihen, että oppilaille on riittävästi aikaa ja tilaa keskustelulle, kuuntelemiselle ja reflektoinnille. (Reivinen & Vähäkylä 2013, 17.) Hyvinvointia tukevat myös osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemukset. Oppilaat, jotka kokevat kuuluvansa kouluuyhteisöön ja joilla on positiivisia vertaissuhteita, kiinnittyvät paremmin kouluun ja kokevat oppimisen mielekkääksi. Koulun toimintakulttuurilla on keskeinen rooli siinä, kuinka oppilaat saadaan osallistumaan ja tuntemaan itsensä arvostetuiksi. (Reivinen & Vähäkylä 2013, 111-113.)

Kouluhyvinvointia edistävien palveluiden, kuten kouluterveydenhuollon ja oppilashuollon, saavutettavuus on avainasemassa. Tutkimusten mukaan oppilaat kokevat usein vaikeaksi päästä koulupsykologin tai kouluterveydenhoitajan vastaanotolle, mikä voi lisätä koulusta uupumisen riskiä. (Reivinen & Vähäkylä 2013, 253.) On tärkeää, että kouluuyhteisössä on riittävästi matalan kynnyksen aikuisia, kuten kouluvalmentajia, joihin oppilaat voivat luottaa ja joiden puoleen he voivat kääntyä tarvittaessa tukea (Helsingin kaupunki 2021).

5.1 Ryhmäytyminen ja yhteisöllisyys

Ihminen on luonnostaan sosiaalinen ja kaipaa yhteisöllisyyttä ja kokemusta yhteisöön kuulumisesta. Osallisuuden ja yhteisöön kuulumisen kokemukset lisäävät turvallisuuden tunnetta ja suojaavat kehitystä. Turvallisuuden tunne ja turvallinen toimintaympäristö ovat välttämättömiä yksilön hyvinvoinnille, tavoitteelliselle toiminnalle sekä oppimiselle. Turvallisessa yhteisössä jokainen voi kokea olevansa arvokas ja merkityksellinen. (Sajaniemi,

2024.) Kokemus omasta merkityksellisyydestä lisää toivoa, antaa voimavaroja ja suojelee mielenterveyttä (Pessi & Spännäri 2023 mukaillen Mascaró & Rosen 2005).

Yhteisöllä tarkoitetaan perinteisesti tietyn spesifin tekijän yhdistämää ihmislaumaa, kuten koulua ja tarkemmin luokkaa. Yhteisöllisyys kuitenkin vaatii sosiaalipedagogiikan mukaan vastavuoroista vuorovaikutusta yhteisöön kuuluvien ihmisten välillä. (Nivala & Ryyänen 2024.)

Koulu on keskeinen paikka sosiaalisten taitojen ja yhteisöllisyyden vahvistamiselle. Kouluympäristössä opitaan tärkeitä ryhmätoimintaan liittyviä taitoja, kuten toisten huomioon ottamista, itsensä ilmaisemista ja rakentavaa yhteistyötä. Yhteisöllisyys koulussa edellyttää toimivaa yhteistyötä kaikkien koulun aikuisten välillä, sillä heidän esimerkinsä vaikuttaa suoraan oppilaiden käyttäytymiseen. (Joronen & Koski 2010, 119.)

Oppilaat, jotka kokevat kuuluvansa osaksi kouluyhteisöä ja joilla on vahvat vertaissuhteet, suoriutuvat koulussa paremmin ja kokevat oppimisen mielekkääksi. Vertaissuhteissa koetut ongelmat voivat puolestaan lisätä riskiä koulun keskeyttämiseen, mielenterveysongelmiin ja syrjäytymiseen. (Reivinen & Vähäkylä 2013, 116-117.)

Ryhmähengen vahvistaminen koulussa vaatii tietoisia toimia, kuten ryhmäytymisharjoituksia, yhteisöllisiä tapahtumia ja oppilaiden välisten suhteiden tukemista. Lisäksi kodin ja koulun yhteistyöllä on tärkeä merkitys oppilaiden osallisuuden tunteen vahvistamisessa. (Reivinen & Vähäkylä 2013, 119-120.)

5.2 Tunnetaitokasvatus peruskoulussa

Tunnetaidot ovat osa ihmisen sosio-emotionaalisia taitoja, ja niihin lukeutuvat tunteiden tunnistaminen, ilmaisu sekä säätely. Tunnetaidot alkavat kehittyä lapsuuden kasvuympäristössä ja kehittyminen jatkuu läpi elämän. Tunnetaidot vaikuttavat kaikessa toiminnassamme ja vuorovaikutuksessa. Tunnetaidoilla voidaan turvata mielenterveyttä ja parantaa hyvinvointia. (Seppälä 2021.) Tunnetaitojen kehitykseen vaikuttavat lapsuuden kokemukset, kasvuolosuhteet, oppimishistoria sekä tietyt neuropsykiatriset häiriöt, kuten ADHD ja autismikirjo (Kerola, Kujanpää, Kallio 2007).

Tunnetaidot vaikuttavat itsetuntemukseen ja oppimiseen (Kerola, Kujanpää, Kallio 2007; Mieli ry 2024). Tunnetaidot lisäävät empatiaa ja sujuvoittaa perhe- ja kaverisuhteita. Mielekkäiden sosiaalistsuhteiden luominen ja ylläpitäminen tarvitsee pohjaksi hyvät tunnetaidot. (Kerola ym. 2007.) Jokainen hyötyy tunnetaitojen oppimisesta ja kehittämisestä (Tomperi, Hanki, Hämeenniemi, Hämäri, Isopahkala, Rissanen, Saurama 2022; Mieli ry 2024).

Tunteet kuuluvat ihmisyyteen ja ne vaikuttavat meidän jokaisella elämän osa-alueella. Jokainen tunne viestii meille jotain, ja sen takia on tärkeää ottaa tunteet vastaan

sellaisinaan, eikä mitätöidä tai torjua niitä. (Seppänen 2021; Tomperi ym. 2022.) Tunteet koetaan yksilöllisesti ja yksilön tunneherkkyys vaikuttaa tunteiden viriämiseen, keston ja intensiivisyyteen sekä tunneilmapiirin aistimiseen. Tunnetaitojen opetus lähtee tunnetietoisesta aikuisesta, joka mallittaa ja toimii lapsen peilinä sekä kanssasäätelijänä. Tunnetaidot ovat sisällytettyjä valtakunnalliseen opetussuunnitelmaan. (Tomperi ym. 2022; Mieli ry 2024.)

Tunnetaitojen vahvistaminen on olennainen osa koulu yhteisön hyvinvointia. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen auttaa oppilaita tunnistamaan ja säätämään omia tunteitaan sekä toimimaan rakentavasti erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa. Taitojen vahvistaminen tukee oppilaiden psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia ja ennaltaehkäisee konflikteja koulu yhteisössä. (Joronen & Koski 2010, 119.) Koulu on keskeinen paikka tunnetaitokasvatukselle, sillä siellä lapset ja nuoret viettävät suuren osan ajastaan. Koulu ympäristössä tapahtuva tunnetaitojen harjoittelu auttaa oppilaita kehittämään itsetuntoaan, empatiakykyään ja vuorovaikutustaitojaan. Opettajat ja muut koulun aikuiset ovat tärkeässä roolissa tunnetaitojen opettamisessa ja mallintamisessa. (Joronen & Koski 2010, 95-96.)

Tunnetaitojen vahvistaminen koulussa voi tapahtua osana opetusta tai erillisinä ryhmätoimintoina. Esimerkiksi kouluvalmentajat voivat järjestää tunnetaitoryhmiä, joissa oppilaat harjoittelevat tunteiden tunnistamista ja säätelyä sekä myönteistä vuorovaikutusta toisten kanssa. Tällaiset ryhmät voivat edistää koko koulu yhteisön ilmapiiriä ja lisätä oppilaiden hyvinvointia. (Helsingin kaupunki 2021.)

6 Aikaisemmat tutkimukset aiheesta

Kouluvalmentajan tai -sosionomin työnkuvaa on tutkittu ja kehitetty useissa eri ammattikorkeakoulutasoisissa opinnäytetöissä. Opinnäytetyö tasoisissa tutkielmissa on selvitetty ja kehitetty koulusosionomien roolia ja työnkuvaa suomalaisessa peruskoulussa viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tutkielmat ovat olleet laadullisia tutkimuksia, joihin on kerätty kokemuksia niin sosionomeilta, opettajilta, yhteisöpedagogeilta kuin itse oppilailta. Opinnäytetöissä esiintyvät koulusosionomit ovat työskennelleet pääosin yläkoulun ja lukion puolella. Koulusosionomin työnkuvan keskeisimpiä teemoja olivat tunne- ja kaveritaidot, yhteisöllisyys ja ryhmäytyminen. (Miettinen & Raassina 2016; Jokinen 2020; Jussila & Pääsky 2021; Turkia 2023.)

Aikaisemmissa ammattikorkeakoulutason opinnäytetöissä esiintyvät kehittämisen kohteet ovat olleet melko yhtenäisiä; kouluvalmentajien työnkuvan selkeyttämistä kaikkien toimijoiden kesken. Opettajien työmäärän lisääntyessä, koululuokkien kokojen kasvaessa ja lasten sekä

nuorten lisääntynyt pahoinvointi puhuvat kouluvalmentajien tarpeen puolesta. (Miettinen & Raassina 2016; Jokinen 2020; Jussila & Pääsky 2021; Turkia 2023.)

7 Opinnäytetyön toteutus

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia kouluvalmentajan roolin merkitystä alakoulun oppilaiden hyvinvoinnin ja oppimisen tukemisessa. Tavoitteena oli tuottaa tietoa, miten kouluvalmentajia voitaisiin hyödyntää Keravan kaupungin alakouluissa oppilaiden hyvinvoinnin ja oppimisen tukemisessa hyödyntäen yläkouluikäisten kanssa työskentelevien kouluvalmentajien kokemuksia työstänsä. Tutkimuksellisella opinnäytetyöllä tarjoamme arvokkaita näkökulmia ja käytännön ratkaisuja, joiden avulla voidaan edistää sekä oppilaiden hyvinvointia, että kouluvalmentajien työn laatua ja vaikuttavuutta.

Tutkimuskysymyksinä olivat 1. Mitkä ovat koulusosionomin keskeiset tehtävät ja mitä ennaltaehkäiseviä menetelmiä siihen sisältyy? 2. Miten koulusosionomin työ vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin ja kouluviihtyvyyteen? 3. Miten koulusosionomi tekee yhteistyötä oppilashuollon ja muun koulunhenkilöstön kanssa ennaltaehkäisevän työn toteuttamiseksi?

Opinnäytetyömme koostui laadullisesta kyselytutkimuksesta, joka kohdistui Keravan perusasteen opettajille, koulunkäynninohjaajille, kouluvalmentajille ja koulukuraattoreille. Yhteistyökumppanimme oli Keravan kaupunki/Sivistystoimiala/Kasvun ja oppimisen tuen perusyksikkö. Kyselytutkimus toteutettiin Microsoft Forms -palvelun avulla.

Kaikille kyselyyn vastaajille toimitettiin saatekirje, jossa kerrottiin tutkimuksen tarkoituksesta, vastaamisen vapaaehtoisuudesta sekä tietojenkäsittelystä (Liite 1-5). Näin varmistimme, että osallistujilla oli riittävä informaatio ennen kyselyyn vastaamista. Kyselyn toteutuksessa noudatettiin tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeita osallistujan vapaaehtoisuuden takaamiseksi. Kyselyn osallistujille kerrottiin selkeästi tulosten käyttötarkoitus ja julkaisupaikka. Jokaisella kyselyn saaneella oli mahdollisuus tarkistaa kysymykset etukäteen ja päättää, osallistuuko hän kyselyyn. Vastaamiseen annettiin riittävästi aikaa, jotta kukaan ei jäisi ajanpuutteen vuoksi ulkopuolelle. Saatekirjeessä mainittiin kyselyn vastaanottajat, jotta osallistujat tietäisivät, keitä otanta koskee. Osallistujille kerrottiin, että vastaukset ovat nimettömiä, millä varmistettiin vastausten rehellisyys (TENK 2019, 7-13).

7.1 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisen tutkimuksen menetelmiä hyödyntäen. Laadullisen tutkimuksen keskittyminen subjektiivisiin kokemuksiin tukee tämän tutkimuksen tarkoitusta tuottaa tietoa juuri Keravan kaupungille kouluvalmentajan työnkuvasta. Laadullinen tutkimus

on tutkijan ja tutkimuskohteen välistä vuorovaikutusta, joka tapahtuu tutkimuskohteen luonnollisessa ympäristössä. (Juuti & Puusa 2020.) Laadullisella tutkimuksella ei pyritty löytämään absoluuttista totuutta, vaan tutkimusaineiston tarjoamien ihmisten kokemusten ja käsitysten analysoinnin kautta tehtäviä tulkintoja. Tulkintojen avulla pystyttiin vastaamaan tutkimuskysymykseen. (Vilka 2021 mukaillen Alasuutari 1994 ja Varto 1992.)

Tutkimuksemme oli luonteeltaan tutkimuksellinen, ja keräsimme aineistoa kyselylomakkeiden avulla. Näillä lomakkeilla kartoitimme tietoa kouluvalmentajan tarpeellisuudesta, työnkuvasta, yhteistyökumppaneista ja roolista koulujärjestelmässä. Tutkimme, miten yhteisöllinen työ tapahtuu kouluissa, mikä sen tarve on ja miten koulujen henkilökunta näkevät kouluvalmentajan työalueen. Kyselytutkimuksessa korostimme yhteisöllisen työn näkökulmaa, koska uuden, vuonna 2014 voimaan tulleen oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) mukaan oppilashuollon palvelut tulisi toteuttaa ensisijaisesti yhteisöllisesti.

Tutkimus pyrki kattamaan laajasti Keravan kaupungin perusopetuksen kouluvalmentajien, opettajien, kuraattoreiden ja ohjaajien näkemyksiä. Opettajien, kuraattoreiden, koulunkäynninohjaajien ja kouluvalmentajien tavoittamiseksi laitoimme yhtenäisen viestin koulujen rehtoreihin, joilta pyysimme kyselyn jakamisessa henkilökunnalle. Olimme laatineet rehtoreille erillisen sähköpostiviestin (liite 1), jossa kerroimme tutkimuksen tavoitteista ja pyysimme heidän tukeaan kyselyn välittämisessä oikeille henkilöille. Yhteistyökumppanimme yhteyshenkilön kanssa oli sovittu kyselyn lähettämisestä rehtoreille sähköpostitse. Kysely sisälsi kahdesta kuuteen taustatietoa koskevia suljettuja kysymyksiä ja neljästä viiteen avointa kysymystä riippuen otantaryhmästä, joilla kartoitettiin vastaajien näkemyksiä subjektiivisten kokemusten kautta. Kysymyksillä kartoitettiin, olisiko kouluvalmentajan työlle tarvetta Keravan perusasteen alakouluissa, edistäisikö kouluvalmentajan työ oppilashuollon palveluita ja millä tavoin sekä yhteisöllisen työn tilannetta kouluissa.

Aineisto kerättiin opettajilta, koulunkäynninohjaajilta, kouluvalmentajilta ja kuraattoreilta kyselylomakkeiden (liite 2) avulla. Haastatteluiden järjestäminen suurelle joukolle työntekijöitä olisi ollut opinnäytetyön aikataulun puitteissa haastavaa, minkä vuoksi päädyimme hyödyntämään sähköistä kyselylomaketta.

Kyselylomakkeessa yhdistettiin sekä suljettuja että avoimia kysymyksiä, mikä mahdollisti monipuolisen aineiston keruun. Vaikka lomakehaastattelu on yleisemmin käytetty kvantitatiivisessa tutkimuksessa, se soveltuu myös laadullisen tutkimuksen menetelmäksi silloin, kun kysymykset mahdollistavat vastaajien omien kokemusten ja näkemysten esiin tuomisen avoimissa vastauksissa. Tutkimusaineisto kerättiin kyselylomakkeella, joka sisälsi sekä suljettuja että avoimia kysymyksiä. Suljetut kysymykset olivat monivalintakysymyksiä, joissa vastaajilla oli ennalta määritetyt vastausvaihtoehdot. Näiden avulla kartoitettiin esimerkiksi kouluvalmentajan roolin tuntemusta, yhteistyön toteutumista ja työn

tarpeellisuutta. Avoimet kysymykset puolestaan mahdollistivat vastaajien omien kokemusten ja näkemysten esiin tuomisen ilman rajoittavia vastausvaihtoehtoja.

Kyselyssä yhdistyvät sekä kvantitatiivinen että kvalitatiivinen tutkimusote. Kvantitatiivisella osuudella pyrittiin tunnistamaan yleisiä trendejä ja vastausten yleisyyttä, kun taas kvalitatiiviset kysymykset mahdollistivat syvällisemmän analyysin vastaajien kokemuksista ja näkemyksistä. Tämän yhdistelmän avulla pyrittiin saamaan kattava kuva kouluvalmentajan roolin merkityksestä ja tarpeellisuudesta alakouluissa. (Kananen 2014, 70-75.)

7.2 Tutkimusaineiston analyysi

Tutkimusaineiston kerääminen alkaa jo tutkimuskysymystä miettiessä. Aineiston analysointiin vaikuttavat niin tutkijan ja tutkimuksen lähtöasetelmat kuin kohderyhmän ja tiedonhankinnan valinta. Aineistoanalyysiä tehdessä yhdistyvät tutkijan tietotaito, asenne sekä itse aineisto ja sen hankintatapa. Näiden muuttuvien tekijöiden vuoksi laadullisen tutkimuksen aineistot eivät useinkaan ole tutkimuksellisesti kestäviä ja tutkimuksen luotettavuutta tulee arvioida tarkasti. Laadullisen tutkimuksen haastatteluaineistot tulkitaan tutkijan näkökulman kautta. Aikaisemmat tutkimukset ja kirjallisuus voivat vaikuttaa tutkijan näkemukseen tutkimustuloksista; luetaanko aineistoa uutena tietona vai etsitäänkö aineistosta edellisiä tutkimuksia vahvistavia näkökulmia. (Puusa 2020.)

Laadullisen aineistoanalyysin avulla pyrittiin tulkitsemaan kyselylomakkeen avoimien kysymysten vastauksia, niin että niistä saadaan luotua uutta tietoa. Aineiston tulkitseminen vaatii laaja-alaista aineiston tarkastelua jakaen vastauksia ryhmiin, luokkiin ja kategorioihin, ja edelleen johtopäätöksiin. Empiirisen tutkimuksen aineistoanalyysin vaiheiden kattava perustelu lisää tutkimustulosten luotettavuutta. Tutkijan tehtävänä on löytää vastauksista yhdistävät tekijät ja luotava sitä kautta yhteneväinen tietokokonaisuus. (Puusa 2020.)

Kyselylomakkeella kerättävä laadullinen aineisto analysoitiin aineistolähtöisesti, hyödyntäen sisällönanalyysin ja teemoittelun menetelmiä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 83-90.) Analysoimme avoimien kysymysten vastaukset laadullisesti sisällönanalyysin avulla, jossa tunnistettiin vastauksista keskeisiä teemoja ja ilmiöitä. Aineisto käytiin läpi systemaattisesti, ja vastauksia ryhmiteltiin värikoodein yhteneväisten aiheiden alle. Näin saimme esiin kouluvalmentajan roolin kannalta olennaisia havaintoja ja mahdollisia kehitysehdotuksia. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 75-77.)

ALKUPERÄINEN	ALALUOKKA	YLÄLUOKKA
Oppimisen haasteet, sosiaaliset haasteet ja vaikeita käyttäytymisen pulmia.	Oppimisen haasteet	Oppimisen haasteet
Riippuen oppilaasta oppimisen haasteisiin liittyviä tuen tarpeita, keskittymiseen/käyttäytymiseen liittyviä tuen tarpeita, nepsyhaasteisiin liittyviä sekä kaveri- ja tunnetaitoihin liittyvää tuen tarvetta.	Keskittyminen ja käyttäytyminen	Sosiaaliset haasteet
<p>oppimisvaikeudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - keskittymisvaikeudet - pulmat kaveritilanteissa - koulumotivaation puute - yhteistyö kodin ja koulun välillä - 	Sosiaaliset taidot	Kodin ja koulun yhteistyö
Oppimisen, keskittymisen ja itsesäätelyn haasteet.	Koti, arki, perhe, vanhemmuus	
mm. Tsemppaaminen tehtävien tekemiseen, itsevarmuuden lisääminen ja tehtävissä auttaminen	Yksilölliset piirteet	
oman toiminnan ohjaus, käytöksen ja keskittymisen haasteet, kaveritaidot, oppimisen pulmat	Kehitystaso	
<ul style="list-style-type: none"> - keskittymiseen liittyvää tukea - koululaistaitoihin liittyvää tukea - kaveritaitoihin ja sosiaalisiin taitoihin liittyvää tukea - arjen taitoihin liittyvää tukea - rutiinien puutetta 	Kaveri- ja tunnetaidot	
<p>Oppimisen haasteiden lisäksi oppilailla on havaittavissa ahdistuneisuutta, joka näyttätyy mm. erilaisina pelkotiloina sekä fyysisenä kipuna. Perheillä on havaittavissa haasteita vanhemmuudessa, kuten rajojen asettamisessa, mikä näyttätyy oppilailla auktoriteetin vastustamisena sekä omaehtoisuutena. Kaveritaidot ovat monella oppilaalla puutteelliset.</p>		
Tänä päivänä oppilaiden arki vaikuttaa koulun näkökulmasta usein siltä, että oppilas tarvitsisi perheensä kanssa hyvin monenlaista tukea arjen tueksi. Tuen tarve näkyy esimerkiksi niin sopivan		

vaatetuksen puutteena, läksyjen tekemättömyytenä, vanhempien lapsilleen antaman ajan puutteena sekä ylipäättään siinä, että oppilas hahmottaa miksi koulussa ollaan ja mitä koulussa tehdään.

Taulukko 1: Aineistoanalyysi

Kyselylomakkeen avoimista kysymyksistä saatu aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Vastauksista tunnistettiin useita toistuvia teemoja, jotka jaoteltiin aluksi alaluokkiin, joiden pohjalta muodostettiin laajempia pääluokkia. Näiden avulla vastattiin tutkimuskysymyksiin kouluvalmentajan tarpeellisuudesta, tehtävistä ja vaikutuksesta alakoulun oppilaiden hyvinvointiin.

Tämän analyysimenetelmän avulla voidaan yhdistää määrällisen ja laadullisen aineiston vahvuudet. Kvantitatiivinen osuus antaa yleistettävää tietoa, kun taas laadullinen osuus syventää ymmärrystä kouluvalmentajan työn merkityksestä ja sen vaikutuksista oppilaisiin sekä koulun henkilökuntaan. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 72-75.)

Kyselylomakkeen suljetut kysymykset taulukoitiin työtehtävien mukaisesti (taulukko 3). Näin saimme tietoa eri ammattikuntien välisten näkemysten yhteneväisyyksiä ja erinäisyyksiä.

Työtehtävä	Vastaukset (lukumäärä)	Kouluaste (yläkoulu/alakoulu/mol emmat)	Onko koulunkäynninohj aajilla riittävästi resursseja tukea oppilaiden hyvinvointia ja koulunkäyntiä ilman kouluvalmentajaa ?	Työskentele ekö kouluvalmen taja yksikössä
Opettaja	9	Alakoulu (9)	Ei (7) En osaa sanoa (2)	Ei (9)
Koulunkäynninohj jaaja	5	Alakoulu (5)	Ei (5)	Ei (5)
Kouluvalmentaja	0	-	-	-

Kuraattori	0	-	-	-
------------	---	---	---	---

Taulukko 2: Vastaajaprofiili

8 Tutkimuksen tulokset

Tutkimuskysymyksinä oli 1. Mitkä ovat koulusosionomin keskeiset tehtävät ja mitä ennaltaehkäiseviä menetelmiä siihen sisältyy? 2. Miten koulusosionomin työ vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin ja kouluviihtyvyyteen? 3. Miten koulusosionomi tekee yhteistyötä oppilashuollon ja muun koulunhenkilöstön kanssa ennaltaehkäisevän työn toteuttamiseksi?

Kysely lähetettiin sähköpostitse Keravan kaupungin peruskoulujen rehtoreille, jotka välittivät sen eteenpäin työntekijöilleen. Kyselyyn vastasi alakoulussa työskenteleviä luokanopettajia sekä koulunkäynninohjaajia. Vastanneiden joukossa oli erityisluokassa työskenteleviä sekä luokanopettaja-koulunkäynninohjaaja tiiminä työskenteleviä. Kyselyyn vastanneilla ei ollut kokemusta kouluvalmentajan kanssa työskentelystä. Vastauksia saatiin yhteensä 14. Vastaajista osa oli opettajia (9 kpl) ja osa koulunkäynninohjaajia (5 kpl). Kouluvalmentajilta ja kuraattoreilta ei saatu lainkaan vastauksia.

8.1 Oppilaiden tuen tarpeet

Kysyttäessä minkälaisia tuen tarpeita oppilailla ilmenee, vastauksissa korostuivat sosiaaliset haasteet, kuten käytöshäiriöt (6) sekä arjen taidot (6). Kaveri- ja tunnetaidot (5), itsesääätelytaidot ja omatoiminnan ohjaus (2) nousivat myös tuloksissa esiin. Osa vastanneista (5) toivoi vahvempaa tukea perheille kotiin ja koulun sekä kodin yhteistyön kehittämistä.

Riippuen oppilaasta oppimisen haasteisiin liittyviä tuen tarpeita, keskittymiseen/käyttäytymiseen liittyviä tuen tarpeita, **nepsyhaasteisiin liittyviä** sekä kaveri- ja tunnetaitoihin liittyvää tuen tarvetta.

Oppimisen haasteet	Sosiaaliset haasteet	Kodin ja koulun yhteistyö
Neuropsykiatriset haasteet	Kaveritaidot	Arjentaidot
Keskittymisen haasteet	Tunnetaidot	Koulumotivaatio
	Käytöshäiriöt	

Opetushenkilökunta	Kouluvalmentaja	Kouluvalmentaja
--------------------	-----------------	-----------------

Taulukko 3: Oppilaiden tuen tarpeet ja niihin vastaaminen

oppimisvaikeudet - keskittymisvaikeudet - pulmat kaveritilanteissa -
koulumotivaation puute - yhteistyö kodin ja koulun välillä -

Kyselyyn vastanneiden opetushenkilöstön vastausten perusteella oppilaille on havaittavissa oppimisen haasteiden lisäksi paljon tuen tarpeita, joihin kouluvalmentaja pystyisi ammatillisesti vastaamaan. Vastausten perusteella oppilaat tarvitsevat tukea myös arjen taidoissa ja koulumotivaation tukemisessa. Oppilaiden sosiaalisten haasteiden lisääntyminen haastavat oppimista ja opetushenkilöstön opetustyötä.

Tänä päivänä oppilaiden arki vaikuttaa koulun näkökulmasta usein siltä, että oppilas tarvitsisi perheensä kanssa hyvin monenlaista tukea arjen tueksi. Tuen tarve näkyy esimerkiksi niin sopivan vaatetuksen puutteena, läksyjen tekemättömyytenä, vanhempien lapsilleen antaman ajan puutteena sekä ylipäättään siinä, että oppilas hahmottaa miksi koulussa ollaan ja mitä koulussa tehdään.

mm. Tsemppaaminen tehtävien tekemiseen, itsevarmuuden lisääminen ja tehtävissä auttaminen

Vastauksissa oli yhtenäisnäkemys kouluvalmentajan tarpeellisuudesta alakouluissa. Heidä kaivataan ensisijaisesti tukemaan oppilaiden sosiaalisia taitoja ja tukemaan oppilaiden sosiaalista hyvinvointia.

8.2 Kouluvalmentajan työnkuva

Tuloksien mukaan kouluvalmentajalta odotettaisiin oppilaiden tukemista koulumotivaation myönteiseen vaikuttamiseen ja yhteisöllisyyden rakentamiseen. Vastauksissa tuotiin esiin huoli oppilas- ja opiskeluhuollon riittämättömistä resursseista vastaamaan koulutyössä esiin tuleviin haasteisiin. Tuloksissa nousi esiin opetuksen ulkopuolisen, kiireettömän ja luotettavan aikuisen tarve. Oppilaiden hyvinvoinnin tukeminen ja sosiaalisiin haasteisiin vastaaminen tukisi myös heidän oppimistaan ja opiskelutaitoja. Eryityisesti kiusaamistilanteiden ennaltaehkäisy ja selvittäminen koettiin vahvasti kouluvalmentajan osaamisalaan. Kouluvalmentajan työskentely alakouluissa nähtiin tukevan opettajien ja koulunkäynninohjaajien opetustyötä.

Monet vastaajat nostivat esiin, että kouluvalmentaja toimii koulussa tärkeänä aikuisena, joka on aidosti läsnä oppilaiden arjessa. Vastauksissa kuvattiin, kuinka kouluvalmentaja "kohtaa oppilaan kiireettömästi", "kuuntelee aidosti" ja "on tavoitettavissa tilanteissa, joissa muut ammattilaiset ovat sidottuja muihin tehtäviin".

Kouluvalmentaja on usein se henkilö, jolle lapsi uskaltaa ensimmäisenä puhua, kun jokin painaa mieltä.

Tämän kaltaiset kuvaukset viittaavat kouluvalmentajan merkittävään rooliin oppilaiden arjen tukemisessa ja varhaisen puuttumisen mahdollistajana.

Useissa vastauksissa korostui kouluvalmentajan rooli ryhmähengen rakentajana ja tunnetaitojen tukijana. Kouluvalmentajan katsottiin osallistuvan aktiivisesti ryhmäytymiseen ja ristiriitatilanteiden sovitteluun.

Valmentaja voi huomata pienet merkit kiusaamisesta ja tarttua tilanteisiin ennen kuin ne kasvavat.

Tunne- ja vuorovaikutustaitojen tukeminen on tärkeä osa valmentajan arkea.

Nämä tehtävät koettiin arvokkaiksi erityisesti alkuopetuksessa, jossa luokan ilmapiirillä ja varhaisella sosiaalisella tuella on suuri vaikutus koulunkäynnin sujumiseen myöhempinäkin vuosina.

Kouluvalmentajalla on todella ainutlaatuinen asema ja tilaisuus olla tukemassa oppilaiden hyvinvointia... ja sitä myöten myös oppimista. Kouluvalmentaja voi ryhmäyttää oppilaita, puuttua kiusaamiseen, auttaa setvimään riitoja, rakentaa YHTEISÖLLISYYTTÄ koko koulussa, kuunnella oppilaiden huolia, rakentaa siltoja sekä oppilaiden että opettajien ja oppilaiden välillä. Ihan jo se, että koulussa olisi aikuinen, jolla ei ole liian tiukkaan nakutettua aikataulua, vaan joka pystyisi matalalla kynnyksellä tulemaan erinäisiin tilanteisiin mukaan, olisi mahtava ja tarpeellinen resurssi koulussa.

Luokanopettajien ja koulunkäynninohjaajien työnkuvat eivät vastaa koulutyössä esiin tuleviin haasteisiin. Haasteita ja tuen tarvetta tulisi osata ennaltaehkäistä tarpeeksi varhain, etteivät ne kasaudu ja kroonistu uhkaamaan lapsen turvallista kasvua, kehitystä ja oppimista (Helminen 2021, 76). Alakouluissa nähtiin tarpeelliseksi opetuksen ulkopuolinen työntekijä, jonka ammattitaito ja työskentely olisi ennaltaehkäisevää ja sosiaalsiin haasteisiin vastaavaa.

Tutkimuksissa vaikuttavuus on ollut selkeä. Myös ennaltaehkäisevä työ on todettu parhaaksi tavaksi toimia. Eli uskon kouluvalmentajan rooliin ja mahdollisuuksiin. Mielestäni nuorten nykytilaa myös tarkastellessa lapset ansaitsevat enemmän turvallisia aikuisia ja luottamuksellisia kanssakäymisiä osaksi lapsuuttansa yhä enemmän.

Koulunkäynninohjaaja tukee ja ohjaa oppilaita opiskelussa, luokkatilanteessa. Myös ohjaaja kuuntelee ja kannattelee, mutta ohjaaja ei voi irtaantua luokasta selvittämään riitoja tai syviä traumoja. Tietenkin ohjaajakin tätä tekee, mutta se kostautuu luokassa oleville muille oppilaille, kun toinen aikuinen poistuu luokasta. Ohjaaja ei pysty jalkautumaan käytäville tai kaikille välitunneille.

8.3 Yhteistyön rakentaminen

Vastausten mukaan kouluvalmentaja toimii myös opettajien ja muun henkilöstön tukena arjessa. Kouluvalmentajaa kuvattiin yhteistyökumppanina, joka "osallistuu välituntivalvontaan, ryhmätapaamisiin ja tukitoimiin" sekä "jakaa kuormaa erityisesti haastavissa oppilastilanteissa".

Opettajille kouluvalmentaja on tärkeä työpari, joka mahdollistaa paremman keskittymisen opetukseen.

Tämä viittaa siihen, että kouluvalmentajan työ tukisi myös koulun henkilökunnan työhyvinvointia ja mahdollistaisi paremman työrauhan luokassa.

Useat vastaajat mainitsivat, että kouluvalmentajan tehtäväkuva on vielä epäselvä ja vaihtelee kouluittain. Toivottiin yhtenäisiä käytäntöjä ja selkeitä rajauksia työn sisällöstä suhteessa muihin koulun ammattilaisiin, kuten kuraattoreihin ja koulunkäynninohjaajiin.

Valmentajan työnkuva on vähän hämmäinen - joskus tekee ohjaajan työtä, joskus sosionomin. Selkeät rajat ja vastuut olisi hyvä määritellä.

Tämä havainto tukee tutkimuksen alkuoletusta siitä, että kouluvalmentajan roolia ja asemaa koulu yhteisössä tulisi tarkentaa ja kehittää.

9 Johtopäätökset

Kouluvalmentaja työskentelee koulutuksen järjestäjälle vastaten koulumaailman sosiaalisiin haasteisiin. Kouluvalmentajien tehtävinä pidetään yhteisöllisyyden rakentamisen lisäksi yksilöllisen tuen tarjoamista. Tutkimustuloksissa nähtiin oppilaiden tarvitsevan aitoa ja läsnä olevaa kohtaamista, jonka myöden voidaan tukea ja rakentaa oppilaiden vuorovaikutustaitoja sekä tunne- ja kaveritaitoja. Kouluvalmentajan tehtäviin koettiin kuuluvan luokan ryhmäyttäminen ja yhteistyötaitojen lisääminen. Nämä työtehtävät ovat myös mainittuina Kouluvalmentajan käsikirjassa. Käsikirjassa painotetaan, että kouluvalmentajan tulee edistää oppilaiden yhteisöön ja ryhmään kuuluvuuden tunnetta. (Vilén 2023.) Keravan yläkouluissa olevat kouluvalmentajat työskentelevät kesällä opetuksen loputtua erilaisilla ryhmäyttävillä leireillä yhteistyössä Keravan koulunnuorisotyöntekijöiden kanssa. Leirit ovat suunnattu tällä hetkellä alakoulusta yläkoulun siirtyville oppilaille.

Alakouluissa koetaan tarvetta kouluvalmentajan osaamiselle. Oppilaiden tuen tarpeiden siirtyminen oppimisen haasteista sosiaalisiin haasteisiin on luonut uuden arjen koulunkäyntiin. Lisääntyneet käytöshäiriöt ja keskittymiskyvyn ylläpitämisen taidon vähentyminen haastavat

opettajien ja koulunkäynninohjaajien työtä opetustilanteissa. Alakoulussa koetaan tarvetta opetustyön ulkopuoliselle työntekijälle, jolla olisi aikaa keskittyä tukemaan oppilaiden sosiaalista hyvinvointia. Kouluvalmentajat pyrkivät lisäämään Keravan ylä- ja yhtenäiskouluissa oppilaiden koulumotivaatiota rakentamalla yhteisiin tiloihin yhteisöllisyyttä tukevia oleskelutiloja, joissa oppilailla on mahdollisuus tavata kouluvalmentajaa yksin tai yhdessä muiden oppilaiden kanssa. Vilén (2023) myös mainitsee, että kouluvalmentaja edistää suunnittelemalla ja toteuttamalla toimintaa, joka ennaltaehkäisee syrjäytymistä ja synnyttää turvallisen oppimisympäristön tuoden oppilaiden äänet kuulluiksi. Keravan kouluvalmentajat käyttävät sosiaalisen median kanavia tuodakseen esiin työtänsä sekä mahdollisia tapahtua.

Yhteistyötä hyvinvointialueelle työskentelevän kuraattorin kanssa haastaa organisaatioerot, joihin vastaaminen vaatii työntekijöiltä verkostoitumistaitoja hyvien vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen lisäksi. Ymmärrys toisen työnkuvasta, työn vaatimuksista sekä työmenetelmistä vahvistavat toimivan yhteistyön rakentamista haasteista huolimatta. Kouluvalmentaja voi tuoda opiskeluhoito ryhmälle oppilaiden näkemyksiä liittyen heidän arkeensa, mutta kouluvalmentaja ei kuulu opiskelupalveluiden henkilöstöön. Hän voi kuitenkin osallistua monialaiseen ryhmään kutsusta ja tarpeen mukaan toimia jonkin tukimuodon osatoteuttajana (Vilén 2023). Keravan kouluvalmentaja työskentelee tiiviisti kouluyhteisön lisäksi kaupungin nuorisotoimen kanssa.

Kouluvalmentajien työnkuvan selkeä rajaaminen opettajasta, koulunkäynninohjaajasta ja kuraattorista selkeyttäisi koulun arkea ja lisäisi työrauhaa. Oppilaiden tukeen pystyttäisiin vastaamaan kohdennetusti ja koulun henkilöstön ammattitaito laajentuisi entisestään. Kouluvalmentajan ammattitaidon lisääminen moniammatilliseen yhteistyöhön nähtiin rikkautena ja se koettiin vahvasti oppilaan hyväksi. Kouluvalmentajan työnkuvaa voitaisiin kehittää entisestään, mikäli se lisättäisiin myös alakoulujen työntekijäryhmään.

10 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta, uskottavuutta ja eettisyyttä tulee arvioida läpi tutkimusprosessin (Juuti & Puusa 2020). Tutkimusetiikalla tarkoitetaan yhteisesti sovittujen pelisääntöjen noudattamista suhteessa tutkimuskohteeseen ja sitä ympäröivään maailmaan, kuten työntekijöihin, organisaatioihin sekä yhteiskuntaan. Tutkimuksen tiedonhankinnan sekä tutkimusmenetelmän valinta tulee olla linjassa hyvän tieteellisen käytännön ja eettisten pelisääntöjen kanssa. (Vilkkä 2021.) Tutkimuksen tekeminen ei saa aiheuttaa tutkittavalle kohteelle tai tutkimushaastatteluun osallistuville haittaa ja tutkijan tulee kaikissa tilanteissa kunnioittaa tutkittavien ihmisarvoa, itsemääräämisoikeutta ja perustuslaillisia oikeuksia. Suomessa toimiva Tutkimuseettinen neuvottelukunta, TENK, auttaa, ohjaa ja valvoo hyvän

tieteellisen tutkimuskäytännön toteutumista, sekä asettaa tutkimuseettisiä ohjeita. (TENK 2012.)

Tutkimuslupahakemus täytettiin ja lähetettiin Keravan kaupungin ohjeiden mukaisesti. Ensimmäiseen tutkimuslupaun oli meidän kirjoittajien puolesta päässyt virhe, minkä huomattuamme, lähetimme uuden tutkimuslupahakemuksen. Lopullinen tutkimuslupa kattoi kaikki Keravan perusasteen koulut ja heidän työntekijänsä. Opinnäytetyömme noudatti Keravan kaupungilta saamaamme tutkimuslupaa koko prosessin ajan. (TENK 2012, 6)

Opinnäytetyön eettinen hyväksyttävyyys ja luotettavuus edellyttävät, että se toteutetaan hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti (TENK 2012, 6). Kyselyn toteutuksessa noudatettiin tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeita osallistujan vapaaehtoisuuden takaamiseksi. Kyselyn osallistujille kerrottiin selkeästi tulosten käyttötarkoitus ja julkaisupaikka. Jokaisella kyselyn saaneella oli mahdollisuus tarkistaa kysymykset etukäteen ja päättää, osallistuuko hän kyselyyn. Saatekirjeessä mainittiin kyselyn vastaanottajat, jotta osallistujat tietävät, keitä otanta koskee. Osallistujille kerrottiin, että vastaukset ovat nimettömiä, mikä varmisti vastausten rehellisyyden (TENK 2019, 7-13.)

Opinnäytetyössä hyödynnettiin aikaisempia tutkimuksia aihealueesta ja huolehdittiin ohjeiden mukaisista lähdemerkinnöistä. Opinnäytetyö noudatti koko tutkimusprosessin ajan aineistonhallinta suunnitelmaa, johon on kirjattuna tietojenkäsittelyä ja säilytystä koskevat tiedot. Tutkimuslupan mukaisesti tutkimus lähetetään toimeksiantajalle heti sen valmistuttua. Hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti tutkimuksesta syntyneen tiedon tietoturvallinen säilytys, rehellisyys ja asianmukaisuus lisäävät tutkimuksen luotettavuutta ja vähentää vilpin mahdollisuutta (TENK 2012, 8).

11 Arviointi

Kyselyn vastausmäärä jäi suhteellisen niukaksi verrattuna, kuinka monelle kysely lähetettiin. Tämä voi heijastua tulosten yleistettävyyteen. Lisäksi kyselyn ajoittuminen kevätlukukauden kiireiseen ajankohtaan saattoi vaikuttaa vastausaktiivisuuteen.

Kouluvalmentajilta ja kuraattoreilta ei saatu vastauksia, mikä jättää merkittävän näkökulman puuttumaan. Tätä myöten tutkimus ei pysty kattavasti vastaamaan tutkimuskysymyksiin, jotka koskivat kouluvalmentajien työnkuvan rakentumista, käytössä olevia menetelmiä sekä yhteistyötä moniammatillisessa verkostossa.

Kyselyyn vastanneet olivat kuitenkin tietoisia kouluvalmentajien ammattitaidosta ja työnkuvasta jonkin verran, minkä kautta he pystyivät arvioimaan kouluvalmentajien tarvetta, mahdollisuuksia ja vaikutuksia oppilaiden hyvinvointiin alakoulun arjessa. Heillä ei kuitenkaan

ollut kokemusta yhteistyöskentelystä kouluvalmentajan kanssa, jolloin vastauksia tulee arvioida vain subjektiivisen kokemuksen näkökulmasta.

Vastausten määrällinen vähyys vaikuttaa automaattisesti tulosten vertailukelpoisuuteen ja yleistettävyyteen. Tutkimus antaa kuitenkin vastauksen oppilaiden sosiaalisesta tuen tarpeesta, johon vastaajina olleet koulun opetushenkilöstö eivät kokeneet osaavansa vastata.

Opinnäytetyön tulokset antavat kuitenkin tietoa Keravan kaupungille opetushenkilöstön kokemuksista lisäresurssien ja lisäammattitaidon puolesta, opetushenkilöstön havainnoista oppilaiden tuen tarpeesta ja kehitysehdotuksia niihin vastaamiseen.

12 Pohdinta

Lapsen kehitystä ja perheen voimavaroja tuetaan ennen kouluikää varhaiskasvatuksen ja neuvolan palveluilla. Oppivelvollisuuden alkaessa lapsen täytettyä seitsemän vuotta, jää perheen sosiaalinen tukeminen yhteiskunnallisesti vähemmälle. Peruskoulun henkilöstöllä, pääasiallisesti opettajilla, ei ole koulutuksen tuomaa vahvaa sosiaaliohjauksen taitoa tai perhetyöosaamista. Oppivelvollisuuden alkaminen ja kouluun siirtyminen on muutos perheen arkeen ja voimavaroihin, varsinkin jos lapsella on yksilöllisen tuen tarpeita. Kouluvalmentajan työn kohdentaminen alkuopetukseen vahvistamaan ryhmätyötaitoja ja tunne- ja kaveritaitoja voisi luoda turvallisuudentunnetta niin lapsille, opettajille kuin huoltajille.

Lasten ja nuorten sosiaaliset haasteet tuntuvat lisääntyneen viime vuosina. Lasten ja nuorten sosiaalisten suhteiden siirtyminen ruutujen välitykselle on lisännyt sosiaalista pahoinvointia, kun kanssakäymisestä puuttuu aitous ja oleelliset vuorovaikutuksen osat; sanaton ja kehollinen vuorovaikutus. Yhteiskuntamme kaipaa entistä enemmän kiireetöntä ja kasvokkain tapahtuvaa vuorovaikutusta, jossa jokainen saa tulla kuuluksi myös sanattomasti.

Lapset ja nuoret ovat yhteiskuntamme tulevaisuus, ja mielestämme heille tulisi antaa kaikki se tuki mitä pystytään. Lapset ja nuoret elävät jatkuvassa muutoksessa, jossa pysyvyydestä tai ennakoitavuudesta ei ole takeita. Yhteiskuntamme on muuttunut digiyhteiskunnaksi nopeasti emmekä ole mielestämme osanneet vastata tähän muutokseen asianmukaisesti. Hyväkin muutos näyttäytyy huonona, mikäli siihen ei olla osattu varautua ja varata tarpeellisia resursseja. Lasten ja nuorten pahoinvointi ei vähene eikä sosiaaliset taidot vahvistu, mikäli emme yhteiskuntana vastaa muutokseen tarvittavilla resursseilla ja lisäkoulutuksilla.

Opinnäytetyön tekeminen avasi hyvin koulumaailman sosiaaliohjauksen tarpeita. Yhteisöllisyyden ja yhteenkuuluvuuden tunteen vaikutukset yksilölliseen hyvinvointiin vahvistuivat entisestään ja koulun asema pieniyhteisönä lasten ja nuorten elämässä korostui.

Työkokemuksiemme kautta saamamme tietotaito yhdistettynä opinnoista saatuihin tietoihin tukevat alkuajatustamme siitä, kuinka alkuopetukseen tarvitaan vahvempi tuki oppilaiden ryhmäytymiselle ja yksilöllisten tukitoimien aloitukseen.

Kerava on monikulttuuristunut 1990-luvulta lähtien. Vuonna 2021 Keravalla puhuttiin ainakin 39 eri kieltä ja eniten muuta kuin suomea äidinkielenään puhuvia oli 30-39-vuotiaiden ja 0-5-vuotiaiden ikäryhmissä. (Keravan kaupunki 2022.) Tämän vuoksi me kirjoittajat yllätyimme, ettei tätä oppimiseen vaikuttavaa tekijää tullut vastaan vastauksissa. Tuen tarpeissa ei nostettu esiin lainkaan kaksikielisyyden tuomia haasteita eikä kodin ja koulun yhteistyössä tullut esiin kulttuurillisia kasvatuksellisia näkökulmia. Koemme tämän erittäin positiivisena ilmiönä. Se kertoo mielestämme Keravan kaupungin työntekijöiden yhdenvertaisesta ja tasa-arvoisesta asenteesta oppilaita ja perheitä kohtaan.

Opetuksen järjestäjä päättää kouluvalmentajatyöskentelyn sisällöstä ja toimintakentästä vastaamaan koulukohtaisia tarpeita (Vilén 2022). Tämä voi mahdollistaa työn joustavan soveltamisen erilaisiin toimintaympäristöihin, mutta samalla herättää kysymyksen siitä, lisääkö tämä käytäntö työnkuvan epäselvyyttä ja vaihtelevuutta eri koulujen välillä. Lisäksi vuoden 2025 aikana kolmiportaisen tuen järjestelmä poistuu käytöstä ja sen tilalle otetaan ryhmäkohtaiset ja oppilaskohtaiset tuet. Tämä muutos voi avata uusia mahdollisuuksia kouluvalmentajan työn kohdentamiseen erityisesti ryhmäkohtaiseksi tueksi, jolloin rooli voisi tukea koko luokan tai ryhmän toimintaa ja hyvinvointia ennaltaehkäisevällä otteella.

Tutkimustulokset puhuvat kouluvalmentajien tarpeellisuuden puolesta. Heidän ammattitaitoaan ja työpanosta kaivataan myös vahvasti alakoulun puolella. Riittävän selkeällä työnkuvalla pystyttäisiin tukemaan niin opettajien, koulunkäynninohjaajien kuin kuraattorienkin työtä, mutta ennen kaikkea kouluvalmentaja voisi tukea oppilaiden hyvinvointia luoden heille paremmat oppimisen mahdollisuudet. Oppilaat tarvitseva matalankynnyksen läsnä olevia ja kiireettömiä aikuisia ympärilleen, joihin he pystyvät luottamaan.

Lähteet

Aaltonen, K., Ahola, E., Alho, S., Haapala, K., Häkli, E., Järvenpää, A., Kaivosoja, R., Kosonen, M., Lahtinen, M., Lybeck, T., Moisala, V., Riipi, M., Siurala, L., Särmäkari, V., Timonen, S., Walldén, J., Winqvist, L. & Wrede G-H. 2011. Nuorten hyvinvointi ja monialainen yhteistyö. Helsinki: Tietosanoma Oy

HE 114/2024 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Viitattu 17.2.2025.

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_114+2024.aspx

Helenius, J. & Kivimäki, H. 2023. Lasten ja nuorten hyvinvointi - Kouluterveyskysely 2023. Tytöistä yli kolmannes ja pojista joka viides kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Tilastoraportti 48/2023. Julkaistu 21.9.2023. Viitattu 23.7.2024. <https://www.julkari.fi/handle/10024/147270>

Helminen, J. 2021. Jatkuvan oppimisen koulutukset ja osaamisen kehittämistarpeet sosiaalialalla. Diakonia-ammattikorkeakoulu Helsinki.

Helsingin kaupunki 2021. Kouluvalmentaja kuuntelee ja kohtaa oppilaita - koulujen henkilökunta haluaa toimintamallin jatkuvan. Viitattu 11.2.2025.

<https://www.hel.fi/fi/uutiset/kouluvalmentaja-kuuntelee-ja-kohtaa-oppilaita-koulujen-henkilokunta-haluaa-toimintamallin-jatkuvan>

Jokinen, S. 2020. Koulusosionomi osana kouluyhteisöä. Uuden työnkuvan kehittyminen Tampereella. Opinnäytetyö. LAB-Ammattikorkeakoulu. Viitattu 23.4.2025.

<https://www.theseus.fi/handle/10024/345316>

Joronen, K. ja Koski, A. 2010. Tunne- ja sosiaalisten taitojen vahvistaminen kouluyhteisössä. Tampere: Juvens Print

Jussila, P & Pääsky, J. 2021. ”Olen iloinen, että koululle on saatu näin mahtava sosionommi, joka osaa auttaa, kuunnella ja tukea oppilaita” : Yläastelaisten kokemuksia koulusosionomin työstä. Opinnäytetyö. Hämeen ammattikorkeakoulu. Viitattu 23.4.2025.

<https://www.theseus.fi/handle/10024/505659>

Juuti, P. ja Puusa, A. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. E-kirja. Helsinki: Gaudeamus.

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylä.

Kekoni, T., Mönkkönen, K., Hujala, A., Laulainen, S. ja Hirvonen, J. 2019. Moniammatillisuus käsitteinä ja käytänteinä. Teoksessa Mönkkönen, K., Kekoni, T. ja Pehkonen, A. (toim.) Moniammatillinen yhteistyö. Vaikuttava vuorovaikutus sosiaali- ja terveysalalla. E-kirja. Helsinki: Gaudeamus

Keravan kaupunki 2022. Kototutustumisen edistämisen ohjelma 2022-2025. Viitattu 23.7.2024.

https://kerava.production.geniem.io/uploads/sites/2/2023/03/kotoutumisen_edistamisen_ohjelma-2022-2025_kerava.pdf

Keravan kaupunki 2024. Keravan kaupungin suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma. Viitattu 23.7.2024.

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/opetussuunnitelma/8850870/perusopetus/tiedot>

Keravan kaupunki 2025a. Keravan peruskoulut. Viitattu 17.2.2025.

<https://www.kerava.fi/kasvatus-ja-opetus/perusopetus/peruskoulut/>

Keravan kaupunki 2025b. Killan koulu. Viitattu 3.3.2025. <https://www.kerava.fi/kasvatus-ja-opetus/perusopetus/peruskoulut/kilta/>

Keravan kaupunkistrategia 2021-2025. Viitattu 26.7.2024. <https://www.kerava.fi/kaupunki-ja-paatoksenteke/organisaatio/strategia/kaupunkistrategia-2021-2025/>

Kettunen, I. 2018. Koulusosionomi tukee koko luokan hyvinvointia. Talentia. Viitattu 27.1.2025. <https://www.talentia.fi/talentia-lehti/koulusosionomi-tukee-koko-luokan-hyvinvointia/>

Kiilakoski, T. 2014. Koulu on enemmän: Nuorisotyön ja koulun yhteistyön käytännöt, mahdollisuudet ja ongelmat. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto. Viitattu 11.2.2025. <https://edition.fi/nuorisotutkimusseura/catalog/book/306>

Lindfors, E., Luukka, E., Kokki, J. ja Saarivirta, T. (toim.) 2024. Turvallinen koulu. Tutkittuja työkaluja ja toimintamalleja. Jyväskylä: Santalahti.

Mieli ry 2024. Koululaisen tunnetaidot. Viitattu 9.2.2025.

Miettinen, H. & Raassina, E. 2016. Ennaltaehkäisevää sosiaalityötä koulussa. Koulusosionomi kouluhyvinvoinnin edistäjänä. Opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Viitattu 23.4.2025. <https://www.theseus.fi/handle/10024/121801>

Mylly, T. ja Lindfors, E. 2024a. Yhteisöllisyys, osallistaminen, perehdyttäminen ja perehtyminen. Teoksessa Lindfors, E., Luukka, E., Kokki, J. ja Saarivirta, T. (toim.) 2024. Turvallinen koulu. Tutkittuja työkaluja ja toimintamalleja. Jyväskylä: Santalahti, 88-92

Mylly, T. ja Lindfors, E. 2024b. Ennakointi ja varautuminen. Teoksessa Lindfors, E., Luukka, E., Kokki, J. ja Saarivirta, T. (toim.) 2024. Turvallinen koulu. Tutkittuja työkaluja ja toimintamalleja. Jyväskylä: Santalahti, 117-136

Nivala, E. ja Rynänen, S. 2024. Sosiaalipedagogiikka. Kohti inhimillistä yhteiskuntaa ja kestävä elämää. E-kirja. Helsinki: Gaudeamus

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2023. Oppimisen tuen uudistus perusopetuksessa. Viitattu 17.2.2025. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/oppimisen-tuen-uudistus-perusopetuksessa>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2024. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki. Viitattu 17.2.2025. <https://okm.fi/oppimisen-ja-koulunkaynnin-tuki>

Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013. Viitattu 26.1.2025. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2013/20131287#L2P9>

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, Viitattu 17.2.2025. <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/tiedot>

Perusopetuslaki 628/1998. Viitattu 26.1.2025. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628>

Pessi, A. B. ja Spännäri, J. 2023. Merkityksellisyys -Mitä ja miksi? Teoksessa Uusitalo, L. (toim.) Positiivisen psykologian voima. E-kirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Puusa, A. 2020. Näkökulmia laadullisen tutkimuksen analysointiin. Teoksessa Juuti, P ja Puusa, A. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. E-kirja. Helsinki: Gaudeamus.

Psykologiliitto 2025. Koulupsykologi kuuluu kouluun. Viitattu 13.8.2025. <https://www.psyli.fi/me/liiton-tavoitteet-ja-vaikuttamistyo/koulupsykologi-kuuluu-kouluun/>

Raatikainen, E., Mäkinen, P., Rahinen, A. ja Saarnio, T. 2020. Ammattina sosionomi. E-kirja. Helsinki: Sanoma pro.

Sajaniemi 2023. Ihminen voi hyvin joukossa. Teoksessa Uusitalo, L. (toim.) Positiivisen psykologian voima. E-kirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Seppänen, M. 2021. Tunnetaidot voimavarana. E-kirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014. Viitattu 26.1.2025.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2025. Kouluterveydenhuolto. Viitattu 13.8.2025.
<https://stm.fi/kouluterveydenhoito>

Tomperi, T., Hanki, K., Hämeenniemi, K., Hämäri, S., Isopahkala, S., Rissanen, I. ja Saurama, A. 2022. Dialogi- ja tunnetaidot opetuksessa. Viitattu 9.2.2025.
<https://www.opi.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/dialogi-ja-tunnetaidot-opetuksessa>

TENK 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Viitattu 26.7.2024.
https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

TENK 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Viitattu 29.7.2024.
https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf

THL 2023. Opiskeluhuollon kuraattoripalvelut. Viitattu 30.7.2024.
<https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/opiskeluhuolto/opiskeluhuollon-kuraattoripalvelut>

Turkia, H. 2023. Koulusosionomi: mitä lisäarvoa sosionomi voi tuoda koulumaailmaan. Opinnäytetyö. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Viitattu 23.4.2025.
<https://www.theseus.fi/handle/10024/790642>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Helsinki: Tammi

VantaaKerava Hyvinvointialue 2025. Perusopetuksen psykologipalvelut. Viitattu 13.8.2025.
<https://vakehyva.fi/fi/palveluhakemisto/palvelu/perusopetuksen-psykologipalvelut#tab-introduction>

Vilkkä, H. 2021. Tutki ja kehitä. E-kirja. Jyväskylä: Santalahti.

Vilén, T. 2022. Kouluvalmentajatyön käsikirja. Sitouttava kouluysteistyö SKY. Viitattu 13.8.2025. <https://heyzine.com/flip-book/e9e95f9b6a.html#page/1>

Vitka, T. 2024. Onko luokassani neurokirjon oppilas? Teoksessa Roiha, A. ja Polso, J. (toim.) Tunne oppilaasi. Oppilaantuntemus opetuksen kulmakivenä. Jyväskylä: Santalahti.

Taulukot

Taulukko 1: Aineistoanalyysi.....	23
Taulukko 2: Vastaajaprofiili.....	24
Taulukko : Oppilaiden tuen tarpeet ja niihin vastaaminen	25

Liitteet

Liite 1: Sähköposti peruskoulujen rehtoreille	37
Liite 2: Kyselylomake opettajille.....	38
Liite 3: Kyselylomake koulunkäynninohjaajille	40
Liite 4: Kyselylomake kouluvalmentajille.....	42
Liite 5: Kyselylomake koulukuraattoreille	44

Liite 1: Sähköposti peruskoulujen rehtoreille

Hei!

Olemme Lotta Koski ja Riikka Raatikainen, sosionomiopiskelijoita Laurean ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyötä yhteistyössä Killan koulun kanssa. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, miten kouluvalmentajia voitaisiin hyödyntää Keravan kaupungin alakouluissa oppilaiden hyvinvoinnin ja oppimisen tukemisessa

Tarkoituksena on selvittää kouluvalmentajan rooli oppilaiden hyvinvoinnin tukemisessa ja tarjota arvokkaita näkökulmia ja käytännön ratkaisuja, jotka voivat edistää sekä oppilaiden hyvinvointia, että kouluvalmentajien työn laatua ja vaikuttavuutta.

Pyydämme teitä osallistumaan kyselyyn, joka on suunnattu Keravan perusasteen opettajille ja koulunkäynninohjaajille. Kyselyyn vastataan anonyymisti, ja vastauksia käytetään opinnäytetyömme aineistona. Vastaamalla kyselyyn hyväksyt, että vastauksiasi käytetään osana opinnäytetyötämme, joka julkaistaan julkisesti Theseus-tietokannassa.

Kyselyyn vastaaminen vie noin 5-10 minuuttia. Kiitämme jo etukäteen arvokkaasta ajastanne ja panoksestanne tutkimuksemme onnistumiseksi!

Opettaja pääset kyselyyn seuraavasta linkistä: xxxxxxx

Ohjaaja pääset kyselyyn seuraavasta linkistä: xxxxx

Kyselyyn liittyen lisätietoja voi kysyä meiltä sähköpostitse riikka.raatikainen@student.laurea.fi tai lotta.koski@student.laurea.fi

Kiitos!

Ystävällisin terveisin

Lotta Koski ja Riikka Raatikainen

Laurea Ammattikorkeakoulu

Liite 2: Kyselylomake opettajille

Hei!

Olemme Lotta Koski ja Riikka Raatikainen, sosionomiopiskelijoita Laurea Ammattikorkeakoulusta ja kartoitamme opinnäytetyössämme kouluvalmentajien tarpeellisuudesta alakouluissa. Opinnäytetyö toteutetaan yhteistyössä Keravan kaupungin Killan koulun kanssa, ja sen tavoitteena on selvittää, miten kouluvalmentajia voitaisiin hyödyntää Keravan kaupungin alakouluissa oppilaiden hyvinvoinnin ja oppimisen tukemisessa.

Tarkoituksena on selvittää kouluvalmentajan rooli oppilaiden hyvinvoinnin tukemisessa ja tarjota arvokkaita näkökulmia ja käytännön ratkaisuja, jotka voivat edistää sekä oppilaiden hyvinvointia, että kouluvalmentajien työn laatua ja vaikuttavuutta.

Kysely on suunnattu Keravan perusasteen opettajille. Kyselyyn vastataan anonyymisti, ja vastauksia käytetään opinnäytetyömme tulosten osana. Vastaamalla kyselyyn annat suostumuksesi käyttää vastauksiasi opinnäytetyössä. Opinnäytetyö julkaistaan julkisesti Theseus-tietokannassa.

Kyselyyn liittyen lisätietoja voi kysyä meiltä sähköpostitse riikka.raatikainen@student.laurea.fi tai lotta.koski@student.laurea.fi

Toivoisimme, että pystyisitte vastaamaan kyselyyn 30.5. mennessä.

Kiitos!

Ystävällisin terveisin

Lotta Koski ja Riikka Raatikainen

Laurea Ammattikorkeakoulu

Opettajille

- 1) Työskenteletkö
  - a) alakoulussa
  - b) yläkoulussa
  - c) molemmissa
- 2) Millaisia tuen tarpeita havaitset oppilailla kouluarjessa?
- 3) Mitä mieltä olet kouluvalmentajan roolista alakoulussa?
- 4) Miten näet kouluvalmentajan tehtävien tukevan oppilaiden hyvinvointia ja oppimista?
- 5) Millainen yhteistyö kouluvalmentajan kanssa voisi mielestäsi toimia?
- 6) Miten kouluvalmentaja voisi tukea opetushenkilöstön ja oppilashuollon työtä?
- 7) Työskenteletkö koulunkäynninohjaajan työparina?
  - a) Kyllä
  - b) Ei
- 8) Onko koulunkäynninohjaajilla riittävästi resursseja tukea oppilaiden hyvinvointia ja koulunkäyntiä ilman kouluvalmentajaa?
  - a) Kyllä
  - b) Ei
  - c) En osaa sanoa

Liite 3: Kyselylomake koulunkäynninohjaajille

Hei,

Olemme Laurean ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijoita ja teemme opinnäytetyötä kouluvalmentajan roolista ja tarpeesta alakouluissa. Opinnäytetyö toteutetaan yhteistyössä Keravan kaupungin Killan koulun kanssa, ja sen tavoitteena on selvittää, miten kouluvalmentajia voitaisiin hyödyntää Keravan kaupungin alakouluissa oppilaiden hyvinvoinnin ja oppimisen tukemisessa.

Tarkoituksena on selvittää kouluvalmentajan rooli oppilaiden hyvinvoinnin tukemisessa ja tarjota arvokkaita näkökulmia ja käytännön ratkaisuja, jotka voivat edistää sekä oppilaiden hyvinvointia, että kouluvalmentajien työn laatua ja vaikuttavuutta.

Kysely on suunnattu Keravan perusasteen koulunkäynninohjaajille. Toivomme, että vastaatte kyselyyn ja jaatte kokemuksianne sekä näkemyksiänne kouluvalmentajan työn tarpeellisuudesta. Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja anonyymia. Vastauksia käytetään opinnäytetyömme aineistona, ja työ julkaistaan Theseus-tietokannassa.

Kyselyyn vastaaminen vie noin 5-10 minuuttia.

Kyselyyn liittyen lisätietoja voi kysyä meiltä sähköpostitse riikka.raatikainen@student.laurea.fi tai lotta.koski@student.laurea.fi

Toivoisimme, että pystyisitte vastaamaan kyselyyn 30.5. mennessä.

Kiitos ajastanne!

Ystävällisin terveisin

Lotta Koski ja Riikka Raatikainen

Laurea Ammattikorkeakoulu

Koulunkäynninohjaajille

- 1) Työskenteletkö?
  - a) Alakoulussa
  - b) Yläkoulussa
  - c) Molemmissa
- 2) Työskenteletkö pääasiassa:
  - a) Yleisopetuksen luokassa
  - b) Erityisen tuen pienryhmässä
- 3) Onko koulussasi kouluvalmentaja?
  - a) Kyllä
  - b) Ei
  - c) En tiedä
- 4) Jos koulussasi on kouluvalmentaja, millä tavoin olette tehneet yhteistyötä? (Voit valita useita)
  - a) Oppilaiden arjenhallinnan tukeminen (esim. koulupäivään valmistautuminen, siirtymätilanteet)
  - b) Oppilaiden sosiaalisten taitojen ja ryhmäytymisen tukeminen
  - c) Koulumotivaation ja opiskelutaitojen tukeminen
  - d) Yksilöllinen tuki oppilaille, joilla on haasteita koulunkäynnissä
  - e) Ei yhteistyötä
- 5) Millaisiin tilanteisiin kouluvalmentajasta voisi mielestäsi olla hyötyä alakoulussa? (Avoin vastaus)
- 6) Onko koulunkäynninohjaajilla riittävästi resursseja tukea oppilaiden hyvinvointia ja koulunkäyntiä ilman kouluvalmentajaa?
  - a) Kyllä
  - b) Ei
  - c) En osaa sanoa
- 7) Mitä eroa näet koulunkäynninohjaajan ja kouluvalmentajan rooleissa? (Avoin vastaus)
- 8) Miten kouluvalmentaja voisi mielestäsi tukea koulunkäynninohjaajien työtä? (Avoin vastaus)
- 9) Onko jotain muuta, mitä haluaisit tuoda esiin kouluvalmentajan rooliin liittyen? (Avoin vastaus)

Liite 4: Kyselylomake kouluvalmentajille

Hei,

Olemme Laurean ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijoita ja teemme opinnäytetyötä kouluvalmentajan roolista ja tarpeesta alakouluissa. Opinnäytetyö toteutetaan yhteistyössä Keravan kaupungin Killan koulun kanssa, ja sen tavoitteena on selvittää, miten kouluvalmentajia voitaisiin hyödyntää Keravan kaupungin alakouluissa oppilaiden hyvinvoinnin ja oppimisen tukemisessa.

Tarkoituksena on selvittää kouluvalmentajan rooli oppilaiden hyvinvoinnin tukemisessa ja tarjota arvokkaita näkökulmia ja käytännön ratkaisuja, jotka voivat edistää sekä oppilaiden hyvinvointia, että kouluvalmentajien työn laatua ja vaikuttavuutta.

Kysely on suunnattu Keravan perusasteen kouluvalmentajille. Toivomme, että vastaatte kyselyyn ja jaatte kokemuksianne sekä näkemyksiänne kouluvalmentajan työn tarpeellisuudesta. Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja anonyymia. Vastauksia käytetään opinnäytetyömme aineistona, ja työ julkaistaan Theseus-tietokannassa.

Kyselyyn vastaaminen vie noin 5-10 minuuttia.

Kyselyyn liittyen lisätietoja voi kysyä meiltä sähköpostitse riikka.raatikainen@student.laurea.fi tai lotta.koski@student.laurea.fi

Toivoisimme, että pystyisitte vastaamaan kyselyyn 30.5. mennessä.

Kiitos ajastanne!

Kouluvalmentajille

- 1) Työskenteletkö
  - a) alakoulussa
  - b) yläkoulussa
  - c) molemmissa
- 2) Mitkä ovat keskeiset tehtäväsi kouluympäristössä?
- 3) Millaisia haasteita kohtaat työssäsi, ja miten ne liittyvät alakoulujen erityispiirteisiin?
- 4) Millaisia vaikutuksia näet työlläsi oppilaiden hyvinvointiin ja oppimiseen?
- 5) Miten yhteistyö opettajien ja oppilashuollon ammattilaisten kanssa sujuu, ja miten sitä voisi kehittää?
- 6) Teetkö yhteistyötä koulunkäynninohjaajan kanssa?
  - a) Kyllä
  - b) Ei

Liite 5: Kyselylomake koulukuraattoreille

Hei,

Olemme Laurean ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijoita ja teemme opinnäytetyötä kouluvalmentajan roolista ja tarpeesta alakouluissa. Opinnäytetyö toteutetaan yhteistyössä Keravan kaupungin Killan koulun kanssa, ja sen tavoitteena on selvittää, miten kouluvalmentajia voitaisiin hyödyntää Keravan kaupungin alakouluissa oppilaiden hyvinvoinnin ja oppimisen tukemisessa.

Tarkoituksena on selvittää kouluvalmentajan rooli oppilaiden hyvinvoinnin tukemisessa ja tarjota arvokkaita näkökulmia ja käytännön ratkaisuja, jotka voivat edistää sekä oppilaiden hyvinvointia, että kouluvalmentajien työn laatua ja vaikuttavuutta.

Kysely on suunnattu Keravan perusasteen koulunkäynninohjaajille. Toivomme, että vastaatte kyselyyn ja jaatte kokemuksianne sekä näkemyksiänne kouluvalmentajan työn tarpeellisuudesta. Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja anonyymia. Vastauksia käytetään opinnäytetyömme aineistona, ja työ julkaistaan Theseus-tietokannassa.

Kyselyyn vastaaminen vie noin 5-10 minuuttia.

Kyselyyn liittyen lisätietoja voi kysyä meiltä sähköpostitse riikka.raatikainen@student.laurea.fi tai lotta.koski@student.laurea.fi

Toivoisimme, että pystyisitte vastaamaan kyselyyn 30.5. mennessä.

Kiitos ajastanne!

Kuraattoreille

- 1) Toimitko kuraattorina
  - a) alakoulussa
  - b) yläkoulussa
  - c) molemmissa
- 2) Oletko tehnyt yhteistyötä kouluvalmentajan kanssa?
  - a) Kyllä
  - b) En
- 3) Miten arvioit nykyisiä oppilashuollon resursseja ja niiden riittävyyttä alakoulussa?
- 4) Miten kouluvalmentaja voisi täydentää oppilashuollon työtä?
- 5) Millaisia rooleja ja tehtäviä pidät tärkeinä kouluvalmentajalle?
- 6) Mitä haasteita näet kouluvalmentajan ja kuraattorin yhteistyössä?